

Bréfa- og málasafn 1954

Bjarni Benediktsson – Stjórnmal – Dómsmálaráðherra – Menntamálaráðherra – Bréf – Bjarni M. Gíslason – Bjarnveig Bjarnadóttir – Eggert Stefánsson – Gunnar Jóhannesson – L. Wellington Eddy – Jóhann Hannesson – Jörgen Bukdahl – Ólafur Thors – „Reykvíkingur“ – Sigurður Pálsson – Þ.B, skólameistari – Bráðabirgðalög um aðstoð við togaraútgerðina – Um alkóhólsupplausn í blóði og áfengisáhrif bjórs – Listi yfir krata – Lestrarfélög og bókasöfn sem fengið hafa styrk úr styrktarsjóði – Hálfra aldar afmæli stjórnarráðsins

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Stjórnmalamaðurinn

Askja 2-17, Örk 5

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

1. febrúar 1954.

- Hálfrar aldar afmæli Stjórnarráðsins -

- (1) Ríkisstjórnin ákveði að hefja bygging nýs stjórnarráðshúss þegar fé er veitt til þess af Alþingi og að beita sér fyrir, að svo verði gert. Byggingarnefnd, er hafi með höndum undirbúning og framkvæmdir húsbýggingarinnar í samráði við ríkisstjórnina verði skipað 1. febrúar. Í nefndinni verði allir skrifstofustjórar Stjórnarráðsins, aðalendurskoðandi ríkisins og Hörður Bjarnason, skipulagsstjóri.
- (2) Tilkynnt verði um útgáfu frímerkja með mynd Hannesar Hafsteins.
- (3) Stofnaður verði "Afmælissjóður Stjórnarráðs Íslands" af nettótekjum þeim er Hannesar-frímerkin gefa. Verði hluta af vöxtum sjóðsins varið til þess fimmta hvert ár að veita einn styrk til viðurkenningar fyrir afrek á sviði bókmennta, lista og vísinda, - samkvæmt skipulagskrá er sett verði um það. - Frímerkjatekjur verði teknar tilþessa með bráðabirgðalögum. Síðan verði gefin út frímerki við og við með mynd af ráðherrum og renni nokkar hluti andvirðis frímerkja með þeim myndum í nefndan sjóð, ef ekki þykir fært eða þórfir að veita öllum tekjunum í sjóðinn. - Viðurkenning þessi mætti ekki vera minni en 100 þúsund krónur hverju sinni, miðað við núv. verðgildi peninga.
- (4) Ríkisstjórnin hafi móttöku í ráðherrabústaðnum fyrir starfsmenn Stjórnarráðsins, núverandi og fyrrverandi, ásamt eiginkonum þeirra og mönnum, - kl. 4-6 síðd. Ennfremur verði boðið börnum Hannesar Hafsteins m/eigink. og mönnum.
- (5) Einhverntíma í febrúar eða marz verði starfsm. haldin kvöldveizla í ráðherrabústaðnum, er komi í staðinn fyrir árlegan fagnað starfsmannanna.
- (6) Tilkynnt verði um útgáfu afmælisrits Stjórnarráðsins.
- (7) Ríkisútvarpið helgi afmælinu dagskrá sína 1. febr. Forsætisráðherra Ólafur Thors og e. t. v. landbúnaðarráðherra Stgr. Steinþórsson flytji ávörp. Flutt verði sögulegt fr. yfirlitserindi o. s. frv. Útvarpsráð og útvarpsstjóri sjái um þetta.
- (8) Að sjálfsögðu verði starfsmönnum Stjórnarráðsins veitt leyfi frá störfum þenna dag og flaggað á opinberum byggingum.
- (9) Forseti Íslands hefur í hyggju, að tillögu orðunefndar, að heiðra ýmsa núverandi og fyrrverandi ráðherra með fálkaorðunni.

16/1/1954.

Björgvin Thors (sign.)

THE INTERNATIONAL WHO'S WHO 1954

EIGHTEENTH EDITION

PUBLISHED BY
EUROPA PUBLICATIONS LIMITED

56 BLOOMSBURY STREET,
LONDON, W.C.1.

November 1953

DEAR SIR/MADAM,

We enclose a proof of the biographical notice relating to yourself which appears in THE INTERNATIONAL WHO'S WHO 1953. We should be most grateful if you would kindly revise or correct this entry and return it to us as soon as possible.

In order to avoid the possibility of inaccuracies appearing in the new edition, may we suggest that all additions or corrections should be written in block capitals or typewritten.

We need hardly add that the completion and return of this proof imply no obligation whatsoever.

With many thanks for your kind co-operation.

Yours truly,

EUROPA PUBLICATIONS LIMITED

A. E. Bacon.

Managing Director.

THE INTERNATIONAL WHO'S WHO 1954

Please correct the following entry, which appears in THE INTERNATIONAL WHO'S WHO 1953.

Prière de corriger la notice suivante, qui a été imprimée dans THE INTERNATIONAL WHO'S WHO 1953. En remplissant et retournant le présent questionnaire vous n'encourez aucune obligation.

Rogamos a Ud. se sirva rectificar el siguiente recorte, publicado en THE INTERNATIONAL WHO'S WHO 1953. Completando y devolviendo este cuestionario no incurre Ud. en ninguna obligación de pago.

Bitte berichtigen Sie die folgende Eintragung, die in THE INTERNATIONAL WHO'S WHO 1953 erscheint. Die Ausfüllung und Zurücksendung dieses Probeabdrucks bringen mit sich keinerlei Verpflichtung.

Benediktsson, Bjarni, PH.B., LL.B.; Icelandic lawyer and politician; b. 08; ed. Univs. of Iceland and Berlin. Prof. of Law, Univ. of Iceland 32; Mayor of Reykjavik 40, re-elected 42, 45; M.P. 42-; Icelandic Del. U.N. Gen. Assembly 46; Minister of Foreign Affairs and Minister of Justice 47-; mem. Central Cttee. Independence Party 36-, now Vice-Pres.; Order of Icelandic Falcon, and various foreign decorations. Blönduhlíð 35, Reykjavik, Iceland.

PRESENT ADDRESS }
 ADRESSE ACTUELLE }
 DIRECCIÓN ACTUAL }
 GEGENWÄRTIGE ADRESSE }

THE INTERNATIONAL WHO'S WHO 1954

FURTHER PARTICULARS

Name
 BLOCK CAPITALS PLEASE
 Address

Copies of THE
 An order form
 On peut comman
 le bulletin de com
 Se puede obtener T
 pedido por medio de
 Exemplare des INTER
 beschafft werden. Ein Be

Please enter this order for
 WHO 1954 to be supplied at the

NAME
 ADDRESS
 ADRESSE
 DIRECCIÓN

**SPECIAL PRE-
 PUBLICATION OFFER
 AT SIX GUINEAS**

To the Publishers, the I.Y.B.
 180 Fleet Street, London E.C.4.

Please send me post-free on
 the Second (1954) Edition of THE INTERNATIONAL
 & STATESMEN'S WHO'S WHO at the special
 price of £6.6s.0d. (\$20.00 U.S.A.)
 remittance in full settlement.

1954

The INTERNATIONAL YEAR BOOK
 & STATESMEN'S WHO'S WHO

Edition

copy/les of
 YEAR BOOK
 pre-publication
 Per copy. | enclose

THE INTERNATIONAL YEAR BOOK AND STATESMEN'S WHO'S WHO

ISSUED BY THE PUBLISHERS
OF BURKE'S PEERAGE (EST. 1826)

180 FLEET STREET, LONDON, E.C.4
TELEPHONE: CHANCERY 8844

2nd January, 1954.

Dear Sir,

You will find your own biographical entry in the pages of the forthcoming second (1954) edition of "The International Year Book And Statesmen's Who's Who", along with the biographies of other leading figures of today.

The 1954 edition provides a wealth of information which is not to be found in any other single work of reference. Compiled with the active co-operation of Embassies and Government departments, the international scene is depicted in a detailed comprehensive survey under the following main section headings:-

1. INTERNATIONAL ORGANISATIONS, a greatly enlarged section.
2. THE STATES OF THE WORLD, full political and economic account of each Country, also enlarged, giving many more statistics.
3. DIPLOMATIC REPRESENTATION THROUGHOUT THE WORLD, showing Diplomatic Corps in each capital.
4. THE LEADERS OF THE WORLD - 12,000 BIOGRAPHIES, - statesmen, ministers, industrialists, bankers etc.
5. THE REIGNING ROYAL FAMILIES.
6. SERIES OF MAPS - entirely new section.

Due to appear early in 1954, the second edition is offered to you at the special pre-publication price of £6 6s 0d (\$20.00 U.S.A.). As the published price will be £8 8s 0d (\$25.00 U.S.A.) we urge you to take advantage of this special offer by completing and returning now the enclosed order form.

Yours faithfully,

Sales Manager

IY6.

Privat.

Pingvöllum 2-3-1954.

Menntamálaráðherra Bjarni Benediktsson
Reykjavík.

Kæri Bjarni,

Bestu þökk fyrir síðast og alla góða viðkynningu. Hér er nú vetrarríki mikið og Almannagjá ófær bifreiðum, en fært að gjánni úr Reykjavík og einnig héðan suður að Ljósafossi, en þó er þung færð í sjálfum Þjóðgarðinum og getur orðið ófært á einni nóttu.

Um Helga get ég í viðbót upplýst að hann er skírður og fermdur í íslenzku þjóðkirkjunni, hefir verið nokkur ár í Sjónarhæðar söfnuðinum á sínum yngri árum, en hefir svo aftur gengið í þjóðkirkjuna og verið í henni síðast liðin 15-20 ár og væri auðvelt að fá að vita það hjá honum hvaða ár hann gerðist aftur meðlimur hennar. Kandidat í guðfræði frá Háskóla Íslands er hann einnig og hefir skrifað ritgerð um uppeldislegar megnreglur Nýja Testamentisins, sem mér finnast mjög merkileg og hef ekki séð þetta efni tekið til meðferðar af ^{öðrum} neinum fræðimanni á neinu tungumáli og hef þó kynnt mér þessi mál dálítið. Í Kristilegu Stúdentafélagi, þar sem bæði séra Bjarni og séra Fr. Friðriksson eru meðlimir, hefir Helgi starfað með frá upphafi, þ.e. hátt á annan áratug.

Mig fýsir mikið að heimsækja skólana og reyna að fræðast af reynslu kennara, nemenda og annarra hvar "kreppan er í kerfi uppeldismála vorra". Þó mér finnist að ég hafi fundið einn ágallann hvað árangur snertir- að skólarnir þroski of lítið, gefi mönnum of litla kjölfestu í lífinu, þá er ósvarað spurningunni af hverju það sé svo og eins hinni, með hverju má bæta úr þessu. Hin sociologisku

vísindi hafa svarað spurningunni um hlutverk trúarbragðanna í þjóðfélögunum - án tillits til fullkomleika eða ófullkomleika sjálfra trúarbragðanna. Svárið er að þau myndi kjölfestu og jafnvægi. Þetta hafa byltingamenn fundið og hafa því jafnan annaðhvort viljað afneita eða breyta trúarbrögðunum til þess að geta komið fram öðrum þjóðfélagsbreytingum - til góðs eða illis.

Mér virðist svo sem hinni frjálslyndu trúmálastefnu hafi ekki tekist ^{með áhrifum sínum} að koma fram breytingum til bóta og sízt af öllu hafa þau skapað aðlegt jafnvægi eða aukið á mannvit og þroska þessarrar þjóðar. Þau hafa þvert á móti verkað uppleysandi og í nafni frjálslyndisins blátt áfram vísað á bug ýmsum af mestu vandamálum mannglegrar tilveru. Mér er vel kunnugt um að stundum hafa kennaraskipti leitt til þess að allar viðræður milli nemenda og kennara um þau vandamál, sem jafnan fylgja mannlegu lífi, hafa fallið niður. "Þeir taka það sem persónulega móðgun ef menn leggja fyrir þá spurningar um trúarleg efni" sagði einn af fræðimönnum þjóðarinnar við mig - en "þeir" voru einmitt hinir frjálslyndu prestar!

Því miður verður mér ekki kleift að komast héðan þennan mánuð. Ég hef lofað að ljúka við ýmislegt, sem ekki má lengur bíða. En ég mun láta heyra frá mér síðar þegar ástæður leyfa.

Með vinsemd og virðingu

Þinn einlægur

Jóhann Haukeisson

4 Bruce Road,

Glasgow. S.1.

9.1.54.

Mr. Bjarni Benediktsson,
Foreign Minister,
Iceland.

Dear Mr. Benediktsson,

Mr. Heikki Herlin of Finland, a director of Rotary International and the Managing Director of the large company "Kone" in Helsinki, who, I believe, met you in Reykjavik in April last, asked me to send on to you this M.R.A. Information Service.

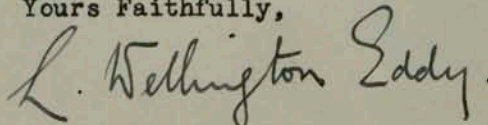
This winter an M.R.A. task force has gone to Africa at the invitation of leaders from all the races right across the continent, and this issue of the Information Service gives news of their first touches in the rich copper belt of Northern Rhodesia.

I also enclose an earlier issue, No. 43, giving a statement by M. Robert Schuman of France when he was at Moral Re-Armament's conference centre at Caux, Switzerland last summer.

I shall be happy to supply you with other material on Moral Re-Armament as it appears. May I say how grateful I was to have had the opportunity to give you information on this subject both in Reykjavik in 1948 and in Oslo in 1950.

I am, Sir,

Yours Faithfully,

L. Wellington Eddy.

Rek. hinn

1954

Í dag hefir hr. Bjarni Benediktsson

greitt v. afmálissvits Ragnars Jónssonar

þrjú hundruð 00/100 —

sem hér með viðurkennist.

Kr. 300. —

Ólafur Gunnarsson

H.f. Eimskipafjelag Íslands
Reykjavík

Farseðill

1. farrými

Sh. Bjarni Benediktsson

hefir greitt kr.

84-

fyrir far á e.s.

Barnafest.

frá

Kopavíkur

til

Vestmanna.

p.

24. 1954.

Sigurður Jón

Eyðublað nr. 42 — 11 500 — 5 — '34.

Fjelagið ber ektisþábyrgð á farrangri frá

148
2201
H.f. Eimskipafélag Íslands

Reikningur

fr. Bjarni Benediktsson.

Ísafoldarprentsmíðja h.f.

	Kr.	aur.
1 1/2 og Smurbráur 10/-	10	00
1 Morgunvæðin 4/-	4	00
+15%	2	55
	<u>19</u>	<u>55</u>

Greitt þ. 22.-1.-54.

Sigfríður
brytt skipsins

Herra

ráðherra Bjarni Benediktsson
Blönduhlíð 35
Reykjavík.

VAGN JÓHANNSSON

SILFURTÚN 12 — pr. REYKJAVÍK

— PÓSTHÓLF 1086 —

VAGN JÓHANNSSON

TALSÍMI 9476
PÓSTHÓLF 1086

Silfurtún
pr. REYKJAVÍK

27. jan. 1954

Herra

ráðherra Bjarni Benediktsson.

Viljið þjer vera svo lítillátir, og þiggja af mjer, þessa mynd, af Jóni Sigurðssyni forseta, í bókaherbergið yðar. Þetta er mynd sú, er jeg skrifaði yður um, í fyrra bréfi mínu til yðar.

Jeg kveð yður með vinsemi og virðingu,

Vagn Jóhannsson

fr. Reykjavík. 1854

Hei Undirvísingur, minnileg Benediktsson!

Mað þú, iðna þú ferleða Yslard,
taka þess þess Middelge: þess þess
er þess smíkk Tale þess heldt. Þetta þess
þess er heldt minn þess þess þess.

Þú mað þess islardsk Stat þess þess
er þess Mað þess þess þess þess
þess þess Yslardskur Bjaru gislasan.

Sann þess þess þess þess þess þess
þess þess þess þess þess þess þess
Post þess þess. —

Min Tale erdui erdui

þess þess erdui

Jóns Björnsdóttir

Udsen for Jørgen Bukdahl

JØRGEN BUKDAHL

SKRIFTEN PAA VÆGGEN

TIL KRYPTOKOMMUNISMENS PSYKOLOGI

SÆRTRYK AF DANSK UDSYN

1955

UNGDOM OG IDRÆT

UDGIVET AF DE DANSKE GYMNASIKFORENINGER

NR. 44

FREDAG DEN 11. NOVEMBER 1955

59. AARG.

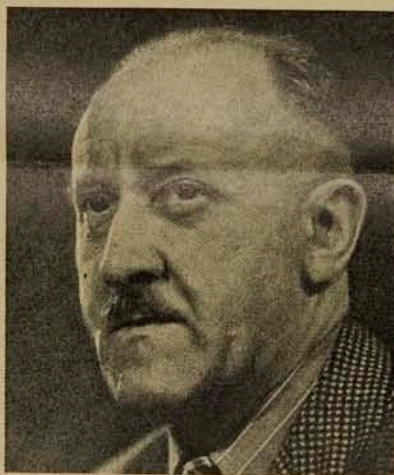
Halldor Kiljan Laxness og Nobelprisen.

Af Jørgen Bukdahl.

I.

Det ejendommelige ved den islandske Kultur set i Sammenhæng er dens Mangler paa Revolutioner, dybtgaaende Omvæltninger, som vi kender det fra de andre nordiske Kulturer. Reformationen, Romantiken, Realismen satte her Skel, hidførte ofte Brud, der medførte svære litterære Kampe, ofte med stor kulturel Tabsprocent. Den indre Sammenhæng i det islandske Folk har været saa stærk, at de forskellige Kulturstrømninger aldrig gik revolutionært i Bunde, men blot gik ind i Udviklingen og efterhaanden langsomt drejede den. Reformationen f. Eks. I de andre nordiske Lande blev den et Brud og en Kamp mod alt katolsk; i Island søgte man at forlige gammelt og nyt; typisk er den af den første lutherske Biskop *Gudbrandur Thorlaksson* udgivne religiøse Antologi: „*Visnabok*“, der baade indeholder katolske Hymner, flere af den sidste (af Danskerne halshuggede) katolske Biskop *Jon Arasons* Digte, samt i tillempet Form det store af alle Islændere beundrede katolske Kvad til Jomfru Maria „*Lilja*“ — og saa naturligvis lutherske Salmer, dels originale, dels oversat fra dansk og tysk. Dette viser, at den litterære Tradition, Sansen for Kunst og Aand i Digtningen er stærkere end konfessionelle Forskelle og Modsætninger mellem luthersk og katolsk. Og vi kan — foruden vedvarende Mariadigtning — mærke katolske Sympathier helt op til Biskop *Brynjolfur Sveinsson* (der døde 1675), og som skrev en stor latinsk Hymne til Vor

Frue („*Virgo dei genetrix...*“). De sidste katolske Digte er skrevet af *Dadi Halldorsson* (død 1721). Det var ham,

Halldor Kiljan Laxness.

der kom i Ulykke, fordi han tørførte Biskop *Brynjolfurs* Datter *Ragnhedur*; om dette tragiske Drama har *Gudmundur Kamban* skrevet den store Romanrække: „*Skalholt*“. Vi ser altsaa, at paa Island gaar de aandelige Strømninger over i Evolutionen, mens de i andre nordiske Lande kæmper sig igennem Revolutionen. Det samme var Tilfældet med Romantiken. Den betyder almindeligvis, at man tager en tabt, en glemt Udvikling op, finder Guldhorn i Mulde og tyder Sammenhæng gennem dem. Men Fortid og Oldtid var ikke glemt i Island. Sagatid, Sagakunst

havde været levende nærværende, dels direkte, dels gennem *Visekunsten (rima)*. De førende Digtere *Bjarni Torarensen* og *Jonas Hallgrímson* skulde ikke som *Oehlenschläger* og *Grundtvig* og *Tegnér* vække en glemt Fortid til Live. Heller ikke Realismen blev, som herhjemme *Brandesianismen*, et Brud. *Hovvedmanden* her, *Torstein Erlingsson*, fandt gennem *Fornylse* af den gamle *rima-Kunst* ind i Traditionens Spor; og de radikale og sociale Meninger gled efterhaanden ind i Udviklingen.

Den konservative Magt i denne Udvikling er *Sproget*. Her mødtes baade Digtere, Lærde og Almuen i en fin og vaagen Sans for dets Renhed; her har vi ogsaa Forklaringen paa dets langsomme Udvikling fra *Sagasproget*, modsat de andre nordiske Sprogs hurtige Vækst. Hver Islænder kan i Dag uden alt for megen Vanskelighed læse *Sagaen*; ingen i Danmark kan uden *Besvær* og *Ordbog* læse f. Eks. „*Skaanske Lov*“. Det er først i *zoerne*, gennem den Retning, vi plejer at kalde *Expressionismen*, at noget af en Revolution kommer i islandsk Litteratur; en Revolution, der ogsaa griber ned i *Sproget*, det hidtil fredlyste Omraade.

Her har vi Baggrunden for Nobelpristageren *Laxness*. — Denne *Expressionisme*, denne *anarkistisk-individualistiske Udtrykskunst*, der opløste alle Former og radikalt vendte sig mod Traditionen, kom i Island til at løbe jævnsides med den sociale Omvæltning, det industrielle Gennembrud betød, *Landbrugets Mekanisering*, der efterhaanden drev de Unge til *Byerne*, først og fremmest *Reykjavik*, der nu begyndte sin fantastiske Vækst, og nu

først blev det afgørende Tyngdepunkt i Landets Kultur, hvor den gamle Bondekultur, omend ikke visnede, saa dog maatte tilpasses til de radikalt nye Former. Dette, at Reykjavik voksede, betød ogsaa, at Sproget dør forandredes, fik Fart; ny Rytme, blev behæftet med Slang osv.; snart føltes en Spænding mellem dette og det gamle konservative Folke- og Kultursprog. Et sammenfattende Udtryk for dette er Laxness' igangsættende Forudsætning: *Thorbergur Thordarson* og hans skelsættende Bog „Brev til Laura“, i Grunden den første virkelige skelsættende Bog i Island, hvor Tradition og Udvikling hidtil havde været stærkere end, hvad der kunde sætte Skel. Det er en respektløs, løssluppen Selvbiografi, der angriber til alle Sider, Kirke, Samfund, Tradition, Nationalisme og vagt varslers social Revolution og Kommunisme; men samtidig ejer den en vis Humor, der frigør den fra den værste Tendens, og et sandt Digtersind, der nu og da glemmer at propagandere, enten det nu er for Esperanto eller Teosofi. Han er noget af en Sagaens Seidkoger, varslende, besværgende. Hans følgende Værker („Islandsk Adel“ og „De overbegavede“) er ogsaa en Slags kaotiske Selvbiografier, typisk for Expressionismen, som herhjemme den unge Tom Kristensen, Bonnelycke og især Johannes Welter. Men disse Opbrud og Udbrud har Island kendt før. Men som Helhed faldt de hurtigt i Ro og ind i Udviklingen. Det afgørende i Bogen er den sproglige Revolution; her er en ny Stil, der dirrer af nervøs Følsomhed, en ny Rytme, der kunde udløse det moderne Sinds Trængsler og Længsler. En vældig Polemik udbød for at værgede den klassiske Tradition i Sprog og Kultur. Men Thorbergur bed godt fra sig, havde Vinden og de Unge med sig. Samtidig var han Eksponent for Efterkrigstidens Strømninger af Østens Mystik („Ljos ur austri“), Yoga, Okkultisme, Spiritisme osv.; dertil kom Kosmopolitisme og Esperantisme.

Omkring ham samlede de unge revolutionære, litterære Bohemer i Gardastrædet i Reykjavik, i det saakaldte „Unuhus“; der er Lyrikerne Stefan fra Hvitadal, Jakob S. Smari, Tryggvi Sveinbjörnsson, Gudmund Hagalin og først og fremmest Laxness, der i sine Værker skulde forløse alle de gørende

revolutionære og poetiske Ideer hos disse litterære islandske Adelsmænd. Han er ret utænkelig uden denne Baggrund og uden den sproglige Revolution, som først og fremmest Thorbergur betød. Ogsaa hans Værkers Ujævnhed og mærkelige Svagheder stammer fra denne Paavirkning, han ikke har kunnet omsmelte. Men i poetiske Gaver og Fantasifuldhed var han et Hoved højere end Gruppen. Men den var ikke alene ejendommelig ved den expressionistiske Kommunisme og den groteske Humor, der stammer ned fra den gamle Digter *Benedikt Gröndal* (som ogsaa er Laxness' Forudsætning), men ogsaa ved Forbindelsen med den islandske uakademiske Almuedigtning, *rima*-Digtere som *Sigurd Breidfjord* og især *Bolu-Hjalmar*, i hvem man ogsaa saa Underklassens Revolutionstrang mod Overklassen, Thorbergur samlede selv Dialektord rundt paa Øen og skrev lokal-poetisk Historie fra sin Hjemegn („Ströndin a Horni“). Bag hele Gruppen ligger en ny-national Linie, som Laxness ogsaa skulde tage op. Disse islandske Kosmopoliter er, naar det kommer til Stykket, saare lokal-nationale.

II.

Allerede 17 Aar gammel udgav Laxness sin første Roman („Natures Barn“). Derefter kom *Vandreaarene i Europa*; det følsomme, urolige Sind fandt for en Stund Husly i Klosterlivet; 1923 gik han over til Katolicismen (og fik efter en irsk Martyr sit Mellemnavn Kiljan).

Ved Johannes Jørgensens Hjælp kom han ind i et belgisk Kloster og skrev her Romanen „Under Helligtind“; han rejste derefter til Paris og det hellige Lourdes og til engelske Klostre.

Hjemkommet til Island var han fuldt væbnet til at møde den opløstrende Expressionisme og dens Fører Thorbergur, og hans „Brev til Laura“. Han udgav et Fejdeskrift, en katolsk Indsigelse mod den kirkefejdske Radikalisme. Men samtidig indfangedes han af det stilfornyende og frigørende i Oprøret. Dette fører til den store Genembrudsroman: „Den store Væver fra Kashmir“, 1927. Her staar en strid Kamp mellem alle de hastige europæiske Indtryk fra Rejser og Litteratur og den islandske Tradition; her er i Sand-

hed Kamp mellem Himmel og Jord,

Livsudfoldelse og Aske. Bogen sluttes med, at Klosters Porte lukker sig bag ham, en klar Strindbergaavirkning fra „Inferno“. Men i Virkeligheden brød han ud af dette Ungdoms-afsnit. I Stilkunst er han forløst af Thorbergur, og med Stilen fulgte de moderne radikale Ideer; over det evige pavehvite Rom begynder nu det røde Moskva at løfte sig.

Han rejser nu til Amerika, og den radikal-socialistiske Forfatter Upton Sinclair giver ham et Stød i radikal Retning. Han sammenfatter sit nye Livs-syn i „Almuebog“ fra 1929, der betyder en Omvendelse til social Marxisme, men ogsaa en Hyldelse til Nationaldigteren Jonas Hallgrímson, der i sin Digtning forbandt det poetiske og det sociale. Han har nu fundet sit nationalt-europæiske Stade, og nu kommer de Romane, der har grundlagt hans Ry: „Salka Valka“. Det er gennem Skildringen af en ung Piges Skæbne en ram social Skildring af Menneskemisbrug, men under et Skyhvælv af Poesi af næsten romantisk Karakter. Harne og Henførelse, social og poetisk Patos kæmper — ofte uforligneligt — med hinanden, hvad der gør Værket ujævnt. Men en rig poetisk Evne baaret af en underfundig Stilkunst er her forløst. Digter og Fabulator er Laxness. Siden kom „Frie Mænd“ og „Asta Sollilja“, der er en Skildring af den islandske Bondeproletar og hans Kamp for Frihed i et kapitalistisk Samfund; det er Sagaen om den islandske Hedebonde i Kamp med ubarmhjertig Natur og blandt ubarmhjertige Mennesker, en baade social og national Skildring; men ogsaa her glimter Poesiens Guld i det sociale Sandleje: Henførelsen tager ofte Magten fra Harmen, og et evigt Island kommer os nær, Forkrænkelighed og Skønhed rækker hinanden Haanden og frigør en levende Medfølelse, der er Værkets Patos.

Derefter kom hans ypperste Værk: Trilogien om den fattige Almuedigter Olafur Karason Ljosvikingen: „Verdens Lys“, „Sommerlandets Slot“ og „Himmels Skønhed“. I Romanens Underbund er der nok af sociale Skildringer, et Samfund, der forhulter den lille værgeløse Digtersjæl, men her lykkes det sjældne: det sociale og det poetiske bliver en Enhed, smeltet sammen i en Stil, der nu er vokset gennem alle Paa-

virksomheder og blevet suveræn, og som spænder over et stort Register fra Patos til Sarkasme, fra henførende Lyrik til bidende Ironi. Men først og fremmest bæres Værket af en visionær Poesi, der løfter det i Højde med Nordens store poetiske Værker i Nutiden: Selma Lagerlöfs og Johan Falkberget. Her er udover socialt Stof Tale om Digtning og Fabulering, en Ny-Romantik, hvorefter saa mange i den graa psykologiske Forfattertid har sukket.

Hans senere Værker staar ikke paa Højde med denne geniale Udløsning af sand Digteraand. Højt rager dog den i en noget for knap Stil skrevne „Islandsklokken“, en Skildring af den værste Dansketid paa Island, da Monopolhandel, Uaar, Pest og Vulkanudbrud bragte Landet til Sultegrænsen og ofte derudover; dette forkuede og i Laxness' Skildring forstokkede islandske Menneske er tegnet ind i Hovedskikkelsen Jon Hreggvidson, en biologisk-psykologisk Skildring af et aandsforladt ukueligt animalt Menneske, som langt fra dækker den islandske Almueand, der bar Landet gennem Nødsaaene. En anden Hovedperson er den Arne Magnusson, der førte de islandske Manuskrifter til Danmark.

Laxness' historiske Fantasikunst er hæmmet af Spillet mellem moderne Hentydninger og Skildringer af Dati-dens Milieu. Ogsaa i sin Komposition flimrer Bogen som en Film. Men hans poetiske Gaver fornægter sig heller ikke i Skildringen af Snefrid Islandssol, maaske noget af det fineste, Laxness har gjort, en poetisk Fabulering over Illusionen om Kvinden, der er sandere end Kvinden selv; stundom mindes man her hans katolske Fortid og dens Jomfru Mariadyrkelse. Denne Vulkanø, lagt saa yderlig i Verdens Kreds, var jo i særlig Grad beskyttet af Maria Mo, gemt under hendes blaa Kaabe i Polarnatten.

III.

Hans underfundige Ironi og Sarkasme slog ikke til i den moderne Roman om Island under Besættelsen: „Organistens Hus“, den forvrængede af den sociale antiamerikanske Harmen, og den Humor, der var i Vækst, blev afmagtig Galgenhumor, der opløser Scener og Situationer til et ofte usammenhængende Virvar. Poesien og Satiren, der

Tingvallá. Typisk islandsk bondegård.

i store Stunder kunde bekræfte hinanden, undergraver her hinanden og gør Bogen til en Pamflet, hvor alle de fine poetiske Scener uorganisk er føjet ind.

Større Linier og mere poetisk Bærekraft er der i hans sidste store Værk: „Kæmpeliv i Nord“, en Parafraze over den berømte Fostbrødræsa og et Led i den Afmytologisering og Afidealisering, som Thorbergur begyndte i „Brev til Laura“. I deres særlige groteske Humor og i ironiske Variationer over et historisk Motiv stammer de ned fra den *Benedikt Gröndal*, der skrev den drastiske Fortælling om Slaget ved Solferino (Fortællingen om „Dødsmarkkampen“). Men her har vi Laxness' Fantasikraft og Vingefang igen; ogsaa her formæler Poesien og Satiren sig paa en ofte underfundig Maade, selvom Tendensen nu og da giver Værket Slagside; mindst, hvor det gælder de to berømte Fostbrødre, Helten og Skjalden, overfor hvilke Laxness er stedt i en henrivende tvivlraadig Følelse af Afsky og Henførelse; thi dette er jo ogsaa Island; den ganske usociale nyttelede Daad og det nytteløse Kvad og netop paa en Tid, hvor dette krigeriske og poetiske Kæmpeliv var ved at gaa af Mode; en Komedie og en Tragedie; Afmytologiseringen er her fort til Bunds i en realistisk Skildring af dette latterlig-heroiske Edbroddrepar; det kniber her Laxness at ave sin groteske og burleske Hu; Symbolets Stjerne er fængslet i

Støvet; men nu og da løfter den sig langsomt, ikke mindst over Tormod Kolbrunarskjald, hvor der har sneget sig et Selvportræt ind, ironisk-vittigt; vemodig-patetisk; han har stundet efter og skrevet et Kvad til sin Helt, Olav den Hellige; men da han endelig, efter at have forladt alt og udstaaet Farer og Trængsler i det fremmede, træffer ham, har han glemt Kvadet...

Laxness standser sin Roman Natten før Slaget paa Stiklestad og faar altsaa ikke den Tormod med, der vækker Hæren ved at kvæde Bjarkemalet, ej heller Slaget, hvor Helt og Skjald gennem Døden stormer Udødelighedens Porte. Dette hænger sammen med Bogens Tendens, som er til Gavnns af afmytologisere Olav den Hellige. Billedet af ham er tegnet med en grim Forfølgelseslyst, saa det bliver ganske fladt, uvirkeligt og forstemmende, pamfletagtig som „Organistens Hus“. Kunsten kvæles, Vingerne stækkes. Laxness sniger sig langs Jorden. Olav er Mordbrænder og Helgen. Han havde begge Anlæg i sig, og det sidste forlændte Myten med en undergørende Kraft gennem Norges Historie. Laxness ser kun det første Anlæg og udreder det omstændeligt; paa Bogens sidste Sider aner han noget om det andet, men tør ikke give sig i Lag med, eller har ikke Kraft til, at smelte den sammen og rejse Skikkelsen op af Dobbeltanlægget til den Olav, der blev Historiens. Det var det, der lykkedes for Snorre i hans be-

rømte og endnu uovertrufne Saga om Helgenkongen. Lad gaa, at Laxness nu og da omposterer de historiske Begivenheder, det har han som Kunstner Ret til; men han søger ikke ind til Samtidigheden, til hin Brydningstids Tænkemaade, der forklarer og forsvarer; derfor bliver, hint hedenske og kristne Milieu og dens Mennesker blot lattervækkende set i moderne Lys og koblet ind i moderne Forestillinger. Intet Sted som her mærker man Benedikt Grøndals Skygge. Men i sin særlige groteske Kunstform har Værket store Linier, en fængende Illusionskraft, selvom det sker paa Bekostning af den historiske Realitet. En stor Op-gave, han havde Anlæg for at løse, smuldrede i hans Hænder. Visionens Stjerne sank i den fabulerende Satires Skyer. Kunstnerisk er det en Torso; men den syner i Nordens Litteratur.

IV.

Set i Sammenhæng er der bag Værkernes aktuellemisisme Struktur varige og poetiske Værdier af en sand Digtet, der ofte snubler i sine Meninger, først af katolsk, siden af kommunistisk Art. Som Kulturprofet er han impulsiv og rodet, uden noget gennemtænkt Kulturgrundlag, tiltalende i sin mere eller mindre retfærdige sociale Harne, men allerede i dette skænket Tilgivelse paa Grund af den Naivitet, der samtidig er hans lyriske Fantasi-kunsts Kilde.

Naar Nobelprisen gives, er det ofte et enkelt Værk, der har gjort Udslaget. For *Hamsun* var det „Markens Grøde“, for *Sigrid Undset* „Kristin Lavrandsdatter“. I dette Tilfælde tror jeg, det er Trilogien om Olav Karason Ljosvikingen, der har gjort Udslaget. Ikke alene fordi hans Evner her har naaet den rigeste Udfoldelse og er mindst forstyrret af hans aktuelle Meningsverden, men ogsaa fordi han her ud af et rent og medvidende Hjerte har givet et Billede af den islandske Almues universelle Verden under vanskelige sociale Vilkaar, den, der alligevel betød og bar Sammenhængen i den tusindaarige Kultur, byggede Broen fra den gyldengraa Saga- og Eddatid og den store katolske Digtningstid frem til den nationale og poetiske Renaissance i Begyndelsen af det 19. Aarhun-

drede, saadan at Bogen er en Hyldest til de Almuedigtere, der, ofte uforstaaet af Romantikens akademiske Nationaldigtere, fortsatte i den gamle rima-Kunsts Spor, udløste ny Aand og Kunst i de gamle Former, viste, hvor et indre Island laa: *Sigurdur Breidfjord* og *Bolu-Hjalmar*. Det vil være efter Laxness'

nationale Hu, der ofte saa besynderlig brydes med hans Kommunisme og Kosmopolitisme, at Lyset, der gennem Nobelprisen til ham falder over Island, ogsaa naar ind til dem og hædrer den anonyme Almue, der gennem stridige Tider kæmpede sig igennem til at blive et Folk i den nu frie islandske Nation.

Delingsførernes tur til Sydslesvig.

For ottende gang har et hold kvindelige og mandlige delingsførere været paa den aarlige efteraarstur til Sydslesvig, og for ottende gang blev det en stor oplevelse for alle deltagerne — baade for dem, som har været med før, og dem, som var med for første gang.

Programmet for turen var som det plejer. Deltagerne samledes paa Christianslyst ved Sdr. Brarup — det var dog noget nyt, idet Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger først sidste aar har erhvervet dette herlige samlingssted. Her inddeltes delingsførerne i hold paa fire, som er i stand til at holde gymnastik med børn og voksne, lede folkedans og vise film.

Fra Christianslyst gik turen ud til forskellige danske skoler i hele landsdelen, hvor man saa mødtes med børnene, de unge og de ældre — alt eftersom man nu har arbejde i gang de forskellige steder.

Besøg blev aflagt i Kappel, Rendsborg, Slesvig, Læk, Nibøl, Hatlund, Sdr. Brarup, Arnæs, Egernefærde, Karby, Valsbøl, Husum, Gelting og Frederikstad. Ved at se paa et landkort vil man finde disse bynavne spredt over det meste af den sydslesvigske landsdel. Lyder det ikke mærkeligt, at danske delingsførere holder gymnastik og folkedans med mange børn, unge og ældre i Rendsborg, og det foregaar i en dansk skole. Hvem kunne forestille sig det for blot 10 aar siden? Dernede ønskede man endda, at delingsførerne skulle komme 2 gange om aaret, ellers syntes man, der var for længe imellem besøgene.

Delingsførermøde paa Jaruplund højskole.

Besøgene i de danske skoler foregaar fredag og lørdag, og den mellemliggende nat er gæsterne fra Danmark

indkvarteret i danske hjem paa det sted, hvor de nu befinder sig — noget, som i høj grad bidrager til at gøre turen interessant og berigende.

Søndag slutter turen med et delingsførermøde paa Jaruplund højskole. Ledere af mødet var i aar Solvejg Bording, København, og Arne Mortensen, Ollerup.

Dette delingsførermøde siger en hel del om, hvorledes udviklingen gennem aarene har formet sig i Sydslesvig. De første aar var deltagerne nordfra i flertal, og alle skulle deltage aktivt i gymnastikken, for at der dog kunne blive et anseligt hold. I løbet af 2—3 aar var sydslesvigerne i flertal, og nu fylder de lokalene helt. Sidste aar var der 80 deltagere og i aar 110. Saadan ser det ud rent talmæssigt, men der er ogsaa sket meget paa andre omraader. De unge er dygtige til gymnastik nu, og saa er de gennem den danske skole præget af dansk kultur og væremåde. Der er ikke mere nogen forskel paa unge, som kommer til mødet i Jaruplund, og de, der kommer til et lignende møde i Nordjylland eller paa Sjælland.

Jo, der sker stadig noget i den danske landsdel syd for grænsen, og det forstaaer man ogsaa, naar man hører den beretning, delingsførerne plejer at aflægge efter rundturen, naar vi er samlet paa skolen i Jaruplund.

Spørgsmaalet er, om vi skal fortsætte med disse aarlige besøg, vi kommer jo dog og gør en masse ulejlighed, og er det udbytte, vore landsmænd dernede faar, den ulejlighed værd?

Det er selvfølgelig umuligt at svare paa det spørgsmaal; man kan ikke veje det ene op mod det andet, men af de beretninger, delingsførerne aflagde, fremgik det tydeligt, at de alle steder havde faaet en hjertelig modtagelse, tilslutningen til de forskellige arrange-

Gisti tilgi sig ekki sér um
aðra. hófudid með
með honum, en sagði vel
líklegt að stóru þessum
væru þessa bundna.

Þá hefur stúlka Vigdís
Kernarsd., dóttir þess.
þingarsma kemur. Hinn
sæti um kemarstórn
íð einhverri smábarna
stólur í byggingu. Er
fróla Ingibjörgu og með
stúlka.
Kernarsd.

Godi vinur,
Madr heitir Eyjólfur
þor Jónsson, sonur gamals
vina míns, jósi Eyi. Skjast.
í Keflavík. Eyjólfur og
Ben. þor. Lögfróþjórnur
Keflavík er broddur.
Eyjólfur sári um
kemarstórn íð hangholts.
stólur, líka Gisti. Er ein
af 4 tilnefnum. Segir

Yfirkjörstjórnin við
bæjarstjórnarkosningarnar
í Reykjavík,

Reykjavík, 27. febr. 1954.

Hér með tilkynnist yður að við bæjarstjórnar-
kosningarnar í Reykjavík 31. f.m. voruð þér kosinn vara-
bæjarfulltrúi af D - lista til næstu fjögurra ára.

Í yfirkjörstjórn,

Tofi Hjartarson.
Stp. Guðmundsson.
Höfn Þorvaldsson

Hr. ráðherra,
Bjarni Benediktsson,
Blönduhlíð 35,
Rvk.

Sókuarpresturinn

í Traungerdísprestakalli

Traungerdi 28 nóv 1957

Kæri herra.

Út af máli þvi, sem þú vaddi vint því í Alþingi fyrir nokkru, sendi þú þá það, sem eldur skóla-meistar hafi farið í milli. Ég skrifaði honum fyrst að þú heldi þú fram á síðferðigt brót, sem þú eldur gæti mað. Þá veit hann mér bréf, sem þú fylgir í afriti. Ég hafi skrifað honum aftur þú fylgir það bréf einnig í afriti. Þetta bréf verður eldur komið honum í hendur áður en þú hittist, því sendi þú þá það.

Allt þal hann um máli þetta bendir til að hann hafi meiri hug á, að verpa það ljósi síns eigin sjávarmids en að draga hind objektiva fram. Þrettur hann að líkindum mynduðum til þess þú þá er eldur vint hann eigandi.

Hann ljósi latinuþrófi Ólafs hefur fleira þú nefni nokkur setningu sem voru 20 krúnsaða málfroð gildum. Hann minnst eldur á vor þróf Ólafs, sem sumt var með sendi annað skammtaust. Hann varast að veita honum nokkur videru-kerningu nema hefur veidna. Hann telur eldur með að Ólafur kom af skundaþorði til vor þróf. Hann minnst heldur eldur á að Ólafur nýttur eldur sönnu bjara á þessu haustþrófi þú þér, sem fellu í vor en var leyft að taka þrófi að nýju í haust.

Af því að afstafa hann en all á einu veg er þú eldur um tilvitjun að vada. Ég er

eltri svo kunnugur skólalöggjafi; að ég veit
eltri hvar náðan leit er að "Kæva" yfir þessa
í eigin leyum sláningi. En mér er ljóst að
gæva þarf afdráttarlausu gæmi fyrir því að
að skólameiri hafa fleiri skyldur að yrma
af höndum en að komna mönnum gegnum
þráf eða fella þá eftir atviku.

Ég er í erjum efa um að áfátt var láttum-
hennar helðjans í fyrra, en andvitað veitar
skólinn því.

Ég fel þér þetta því ég þúskil vanla við öðrum
árangri en þeim að málið komi á dagkeri
milli ykkar skólameitara og er það þegar
náðan.

Svo vona ég að einhver ákveði verið sett um
skyldur skóla gagnvart foreldrum nemenda.

Með kærri hveðju.

Sigurður Pálsson.

Bréf skólameistara dags. 20. nóv.

Eg hefi fengið bréf yðar dags. 12. þ. m. Það er hið fyrsta sinnar tegundar, sem eg hefi fengið, síðan eg gekk í þjónustu þessa skóla. En um það skal ekki rætt að sinni.

Yfirsjón mín mun helst sú, að eg skyldi ekki skrifa yður í haust og skýra yður frá prófi Ólafs. en það hefi eg þá afsökun, að sonur yðar sagði mér, er eg innti hann eftir því, að hann hefði skrifað yður allt um hagi sína. Datt mér ekki í hug að efast um það, enda hafði eg ætlað, að sá trúnaður væri með ykkur feðgum, að Ólafur segði yður slíkt sem þetta.

En nú mun eg skýra yður frá prófinu. Byrjunin var sú, þegar Ólafur og félagi hans komu í haust, að eg frestaði prófi fyrir þá um viku, af því að þeir töldu sig varbúna að þeyta það þá þegar. Í skriflega prófinu voru nokkrar íslenskar setningar, sem snúð skyldi á latínu. Er skemmt af því að segja, að ekki var heil brú í neinni setningu hjá Ólafi. Var ekki hægt að gefa annað en 0 fyrir það. Í munnlega prófinu gekk það ofurlítið betur. Þar fekk hann 4, gat þýtt svolítið, en málfræðin botnlaus. Aðaleinkunnin varð því 2, en lágmarkseinkunn í latínu eru 3 til þess að vera fluttur milli bekkja. Er það sama regla og fylgt er í Reykjavíkurskóla. Eg get fullvissað yður um, að eg gerði það ekki að gamni mínu, að gefa Ólafi þessa einkunn. er allt annað hefði verið hreint fals-
na. Auk þess var mér ljóst, að tilgangslaust var að ætla sér að setjast í 5. bekk með slíka kunnáttu eða öllu fremur kunnáttuleysi í latínu. Sagði eg Ólafi, að hann yrði að læra latínu frá rótum, of duga ætti. Ef hann vildi vera hér, gæti hann sótt latínutíma framan af vetri í 4. bekk, á meðan verið væri að lesa málfræðina, en jafnframt mætti hann sækja tíma í frönsku í 5. bekk. (Hér segir skólameistari rangt frá að því leyti að Ólafur ætlaði heim, en skólan. bað hann að taka þessu boði og það án þess að tala við mig.) Skyldi hann byrja með því að leggja áherzlu á að ná upp þessum tveimur málum, en jafnframt lesa annað eftir því sem til ynnist. Í heimavistinni mætti hann búa eins og hver annar reglulegur nemandi, og þar hefir hann nú eitt neðissamasta herbergið. Reyndi eg að brýna hann eins og eg framast gat. Hann yrði að sigrast á linkunni í sjálfum sér og vinna hér sigur til að stæla sig. Hefir Ólafur, að eg ætla, farið samlega af stað, þó að auðvitað geti eg ekkert ábyrgzt að svo stöddu. Ólafur er undarlega átakalinnur, svo greindur sem hann er á ýmasan hátt og menningarlegur. Eg þori að fullyrða, að eg hefi aldrei haft neina löngun til að niðast á honum, og trúí eg ekki að hann beri mér það. Hann er þá annar en eg ætla.

Þér farið fram á að eg ógildi það, sem hér var gert í haust. Því svara eg afdráttarlaust neitandi, og finnst mér það liggja svo í hlutar-
ins eðli, að það þurfi engra skýringa við. Hitt er svo yðar að kæra mig fyrir menntamálaráðuneyti, ef yður sýnist svo.

Virðingarf. Þ. B.

Forseti Íslands

gjörir kunnugt : Forsætisráðherra hefur tjáð mér, að rannsókn millipinganefndar, sem kjörin var á síðasta Alþingi, til þess að athuga hag togaraútgerðarinnar, hafi leitt það í ljós, að hallarekstur togaraútgerðarinnar sé nú svo mikill, að veita verði henni sérstaka aðstoð nú þegar, ef unnt á að vera að halda togurunum úti til áramóta. Þar sem telja verður brýna nauðsyn að koma í veg fyrir almennu stöðvun togaraflota landsmanna eru því hér með sett bráðabirgðalög samkvæmt heimild í 28. gr. stjórnarskrárinnar á þessa leið :

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt til ársloka 1954 að leggja sérstakt gjald á innflutningsleyfi fyrir sendiferðabifreiðum og fólksbifreiðum, öðrum en jeppabifreiðum. Innflutningsskrifstofan innheimtir gjald þetta um leið og leyfi er afhent, sbr. þó 5. gr.

Gjaldið má vera allt að 100% miðað við "fob verð" bifreiðanna. Ef "fob verð" er eigi tiltekið miðast leyfisgjaldið við tollmat bifreiðanna að frádregnu flutningsgjaldi og váttryggingargjaldi.

2. gr.

Gjald það, sem innheimt er samkvæmt 1. gr. skal renna í sérstakan sjóð, sem er eign ríkisins.

Úr sjóði þessum skal greiða togaraútgerðinni rekstrarstyrk á árinu 1954. Eigi má greiða hverjum einstökum togara meira fé úr sjóðnum en nemur kr. 2.000,- fyrir hvern dag, sem skipinu sannanlega er haldið úti til veiða á tímabilinu 1. ágúst til 31. des. 1954.

3. gr.

Sjóð þann, er um ræðir í 2. gr. skal geyma á sérstökum reikningi í Landsbanka Íslands.

Stjórn sjóðsins og greiðslu styrkja úr honum skal fela tveimur mönnum. Skipar fjármálaráðherra annan, en sjávarútvegsmálaráðherra hinn

Kostnaður við stjórn og rekstur sjóðsins greiðist af fé hans.

4. gr.

Ríkisstjórnin sker úr, ef ágreiningur er um hverjar bifreiðar skuli gjaldskyldar samkvæmt 1. gr. svo og ef ágreiningur er um verð það, sem gjaldið miðast við.

5. gr.

Nú hefur innflutningsleyfi verið veitt fyrir bifreið áður en lög þessi öðlast gildi, en hún eigi verið tollafgreidd fyrir gildistöku laganna. Skal þá tollfyrirvald heimta gjald samkvæmt 1. gr., þegar tollafgreiðsla fer fram.

6. gr.

Þar sem talað er um ríkisstjórnina í lögum þessum er átt við ríkisstjórnina í heild.

7. gr.

Ríkisstjórnin setur ^{reglur} reglugerð um framkvæmd laga þessara. Má ^{þessum reglum} ~~í þeirri reglugerð~~ m.a. ^{ákveða} ~~áskera~~ mismunandi gjald af leyfum fyrir ýmsum tegundum bifreiða innan þeirra marka, er greinir í 1. gr.

8. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Bráðabirgðalög
um aðstoð við togaraútgerðina
á árinu 1954.

Forseti Íslands

gjörir kunnugt : Forsetisráðherra hefur tjóð mér, að rannsókn millipinganefndar, sem kjörin var á síðasta Alþingi til þess að athuga hag togaráttgerðarinnar, hafi leitt það í ljós, að hallarekstur togaráttgerðarinnar sé nú svo mikill, að veita verði henni sérstaka aðstoð nú þegar, of umt á að vera að halda togurummi úti til árensáta. Þar sem telja verður bryna nauðaya að komu í veg fyrir almenna áttölvun togarafloata landsmanna eru því hér með sett bráðabirgðalög samskipt heimild í 28. gr. stjórnarskráarinnar á þessa leið :

1. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt til ársloka 1954 að innheimta sérstakt leyfisgjald af innflutningsleyfum fyrir bifreiðum. En gjald þetta nema allt að looð af "fob verði" bifreiðanna og innheimtir Innflutningskrifstofan gjaldið um leið og leyfi er afhent, sbr. þó 5. gr.

Ef fobverð er ekki tiltakið niðast leyfisgjaldið við tollmat bifreiðanna, að frádrögnum flutningsgjaldi og váttryggingargjaldi.

2. gr.

Gjald það, sem innheimt er samskv. 1. gr., skal reyna í sérstakum sjóð, sem er eign ríkisins.

Úr sjóði þessum skal greiða togaráttgerðinni rekstrarstyrk á árinu 1954. Higi má greiða hverjum einstökum togara meira fé úr sjóðnum en namur kr. 2.000,- fyrir hvern dag, sem skipinu sammanlega er haldið úti til veiða á tímabilinu 1. ágúst til 31. des. 1954.

3. gr.

Sjóð þann, er um ræðir í 2. gr., skal geyma á sérstökum reikningi í Landsbanka Íslands.

Stjórn sjóðsins og greiðslu styrkja úr honum skal fela tvoirar mörnum. Skipar fjáráðlaráðherra amman en sjávaráttvogenáráðherra hinn.

Kostnaður við stjórn og rekstur sjóðsins greiðist af fé hans.

4. gr.

Ríkisstjórnin áker úr, af ágreiningur er um hvorjar bifreiðar skuli gjaldskyldar samsv. 1. gr. svo og af ágreiningur er um vorð það, sem gjaldið miðast við.

5. gr.

Há hefur innflutningsleyfi verið veitt fyrir bifreið áður en lög þessi öðlast gildi, en hún eigi verið tollafgreidd fyrir gildistöku laganna. Skal þá tollafgreidd heinta gjald samsv. 1. gr. þegar tollafgreiðsla fer fram.

Há hefur bifreið verið tollafgreidd fyrir gildistöku laga þessara og skal þó heimilt að krefja um leyfisgjald samsv. lögum, af leyfi til tollafgreiðslu bifreiðarinnar hefur verið veitt með fyrirvara um innheimtu gjaldsins síðar, af það yrði á lagt. Þer innflytjandi slikrar bifreiðar ábyrgð á greiðslu gjaldsins.

6. gr.

Þar sem talað er um ríkisstjórnina í lögum þessum er átt við ríkisstjórnina í heild.

7. gr.

Ríkisstjórnin setur reglugerð um framkvæmd laga þessara. Há í þeirri reglugerð n. a. ákveða mismunandi gjald af leyfum fyrir ýmsum tegundum bifreiða innan þeirra marka, er greindir í 1. gr., og einnig, að bifreiðar til ákveðinna nota séu gjaldfrjálसर.

8. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

G j ö r t

Þráðabirtingalög
um ástoð við tegarstærðina á
árinu 1974.

Reykjavík 19. nóvember 1954

Guðni Háttvírti vát herma!

Þú segir að maður þekki þessu, og þakka yður á góðu,
væðum í skrifum síðastl. þinnu. Það var samfund-
að i tíma þess.

Það er margt hér sem þarf umboðs við í
menntamálinum.

Háttvírti þessi líka í þessu í ágangnum
skrifvörundum síðastl. veltu.

Svo er það sparvæðingum. Gefum við ekki
sparatöku að þessu þessu. Það er ekki einu
og Hannes Pálsson komst að orði í dagbláinu
Tímanum, þyngir nokkrum árum, Þessa
skrifvörundum í hatti þessu, sem við höfum
ekki efni á.

Gefum ríkisskjalum ekki annað störf þessu?
Það er ekki á þessu þessu að þessa þessu.

Það þessu má svo setja þessu með
hagvæðingum þessu.

Það yður síst margir þessu ef skattarinn yður
eitt þessu þessu.

Svo er það utanríkisþjónuðum. Gefa Þessu þessu
þessu ekki annað þessu að ein þessu þessu.

Það er ekkert allu þessu við þessu, þó við
eigum eitt þessu sam eiginlegt með þessu.

við megin bara aldrei gangast undir herskylda
herskyldan er af eðgileg.

Við viljum aldrei sjá eftir samum allan ísís
nignelli heinsins.

Vor þjóð skal ei vinna með nafmanns bjöld,
er með vikin gæm andans um stadi og lívdi.
segir Þómar Þen. og hann hefir séð það rétt.
Hann sagði líka. Vor landi silt mannaft á
heinsins rétt.

Es lundingar eris bákeltt og fríðleikis þjóð.
Framtali og hæfileika landans, má ekki hefja
meinslata.

þeir vada þvi svo sjálfir þvar þeir slita
kráflumum að námi telum, þvart það er þeir
heims eða armarslata. Allt eftir þvi þvart
þeir eris lundingar til og þvar þeir geta nafit
sín bett.

Allslatar nauðar ág æðis þétt til að gæra heinsins
betri og bjartari með harsis írinum, sem lívdi.
Hær og einn þarf að geta nafit þvartans og allis, sem
vilja og þurfa að vinna, eiga að hafa mög og vinna.
þanga þvartslata á meins rétti, heldur líf og
starf.

Gróandi þjóð líf með þvartandi þar,
sem þvartandi á Quðsvikin þvart.

Virðingarfyllt
Reykavillingar

GUNNAR JÓHANNESSON
PRESTUR

SKARÐI
ARNESSSÝSLU, 10/10 '54

Heiðræði, ágæti vinur!

Linnur þessar sendi ég þér til að ljá þér þakki minnar fyrir undirtektu þinnu við málaleitan minni um veitingu Þóentsemb. í góðfæðidæld. Ég er glaður vegna þessa & vona, að inn nýgi Þóent kappist van danum varinn og verði stelli til skammtar. - Mig talar síð, að þú stulir vestrá fyrir kásum vegna þessa & ann sáar, að slíkt stelli stungiða komist í skilabaki, sem bætir höfum um þessa veitingu. Ef kátt þúttir & tilufni veignist til, vildi & stjóra fyrir þig stildi & vara þér til varnar, ef i minn vori málaleit lit. Þína

Ég endurteki: Ég þakka þér þranglund, og traust þitt til skilabaki, sem höfum mál með þótt. Vistu alla mál þá samd, að þú verdir líti þess, & ég má veila þér i barállu gáða mála þinna og flóttis þins.

Með umáttu & trausti

Gunnar Jóhannesson

Ljalt: Þórunnsson
 þarf að lána mér við
 þú hefur kannast ^{net:} við
 haldit þú áfram.

THURSDAY, NOVEMBER 11, 1954

DECEMBER	NOVEMBER	OCTOBER
31	30	31
29 28 27 26 25 24	28 27 26	29 28 27 26 25 24
23 22 21 20 19 18 17 16	21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1	10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31
1 2 3 4	1 2 3 4 5 6	1 2
30 Mo Tu We Th Fr Sa	29 Mon Tue Wed Thu Fri Sat	30 Mo Tu We Th Fr Sa

Reykjavík, 12. júlí 1954

Kæri félagi

Flokksþing Alþýðuflokksins verður að þessu sinni haldið seinnipartinn í september. En til þess að fulltrúakjörið í félagunum þurfi ekki að fara fram um hásumar á þeim tíma, sem verst hentar vinnandi fólki, ef það á að geta neytt atkvæðisréttar síns, hefur miðstjórn flokksins gert svohljóðandi ályktun, er send hefur verið flokksfélögunum til eftirbreytni:

" Miðstjórn Alþýðuflokksins samþykkir að veita þeim flokksfélögum, sem á því þurfa að halda, undanþágu frá því að hafa lokið fulltrúakjöri mánuði fyrir flokksþing, þar sem vinnandi fólk er margt dreift viðs vegar um landið vegna sumar- atvinnu sinnar".

Þessa heimild ætla stjórn Alþýðuflokks- félags Reykjavíkur þó ekki að nota sér, því að nú hefur hún ákveðið að láta fulltrúakjör í félaginu fara fram að viðhafðri allsherjaratkvæðagreiðslu dagana 16. - 18. júlí, einmitt þegar sumarleyfin standa sem hæst og allur þorri vinnandi fólks er fjarverandi, í vegavinnu, síldarvinnu, á síldveiðum og við hverskonar störf önnur hingað og þangað um landið.

Í lýðræðissinnuðum verkalyðsflokki verður slíkt að skoðast sem bein árás á helgasta rétt fólksins í samtökunum - atkvæðisréttinn - og má ekki þolast.

Tíu hverfisstjórnar yöktu athygli félags- stjórnar á því að þessi tími væri óhæfur og ósk- uðu þess, að stjórnin endurskoðaði þessa ákvörðun sína, eða kallaði saman félagsfund til endan- legrar ákvörðunar um hvener fulltrúakosningin skuli fara fram.

Ekki fékkst meirihluti félagsstjórnar samt til að breyta ákvörðun sinni.

Sendu þá yfir 30 félagsmenn skriflega kröfu til félagsstjórnar um að kalla þegar saman félags- fund, til þess að taka ákvörðun um, hvort ekki sé rétt að fresta fulltrúakjörinu fram í september- byrjun. Móti því mæla engin rök, en samt hefur meiri- hluti félagsstjórnar virt þessa sjálfsögðu og sann- gjörnu kröfu vettugi.

Gylfi Þ. Gíslason og Arngrímur Kristjánsson voru þá erlendis, en á stjórnarfundum hafa þau dr. Gunnlaugur Þóróarson og Sigríður Hannesdóttir beitt sér fyrir því, að fulltrúakjörið verði ekki látið fara fram fyrr en sumarfríum og mesta sumarannriki vinnandi fólks sé lokið. En þau eru í minnihluta. Meirihluti stjórnarinnar undir forystu Baldvins Jónssonar vill af einhverjum ástæðum endilega knýja kosningu fram nú þegar.

Í félagi, sem kjósa skal 21 fulltrúa á flokksþing, ríður á, að kosningaúrslitin sýni ótvíðan lýðræðislegan vilja félagsheildarinnar. En það næst ekki með því að láta kosninguna fara fram á þeim tíma, sem aðeins minnihluti félagsfólks getur tekið þátt í henni.

Svar okkar við þessum aogerðum meirihluta félagsstjórnar getur aðeins orðið það, að fjölmenna til allsherjaratkvæðagreiðslunnar og stuðla að því, að á næsta flokksþingi verði mörkuð ójarfmannleg og frjálshuga stefna, er safnað geti öllum lýðræðisjafnaðarmönnum í landinu undir merki Alþýðuflokksins.

Gjörðið svo vel að hafa þegar eftir móttöku þessa bréfs, samband við einhvern okkar, sem undir það ritum.

Þetta fulltrúakjör er hið þýðingarmesta fyrir framtíð flokksins. Aðeins sterkur meirihluti vinstri manna á þinginu getur forðað miklum og örlagaríkum atökum og beint afli flokksins einhuga að stórum framtíðarverkefnum, sem ekki verður sinnt, meðan togast er á um innri mál og persónur.

Höldum ávallt vörð um lýðræðislegan rétt vinnandi fólks í Alþýðuflokknum. Látum engum haldast uppi að traðka á þeim rétti. Flokkur okkar skal ávallt vera lýðræðislegur verkalyðsflokkur. Honum á ekki að stjórna að vilja fárra íhaldssamra manna. Í honum má ekki útiloka vilja og áhrif vinnandi fólks.

Sízt af öllu má gera það við val fulltrúa á flokksþing, þar sem ákvarðanir verða teknar um stjórn hans og stefnu og framtíð hans ráðin.

Með beztu félagskveðju

Albert Imsland. Alfreð Gíslason. Arngr. Kristjánsson

Arni Stefánsson. Baldur Guðmundsson.
Eggert Ólafsson. Friðfinnur Ólafsson. Guðríður
Kristjánsdóttir. Gunnlaugur Þóróarson. Helgi
Sæmundsson. Kjertan Guðnason. Kristín Ólafsdóttir
Kristján Guðmundsson. Sigríður Hannesdóttir.
Sigurður Sigmundsson. Svava Jónsdóttir. Sveinn
Helgason. Þorsteinn Sveinsson. Ögmundur Jónsson.

h.-krakar

Aðalsteinn Halldórsson
Baldvin Jónsson
Benedikt Gröndal
Eggert G. Þorsteinsson
Garðar Jónsson
Guðbjörg Arndal
Guðjón B. Baldvinsson
Guðm. R. Oddsson
Gyfli Þ. Gíslason
Haraldur Guðmundsson
Ingimar Jónsson
Jóhanna Egilsdóttir
Jón Axel Pétursson
Jón Sigurðsson
Kristinn Gunnarsson
Magnús Ástmarsson
Magnús H. Jónsson
Óskar Hallgrímsson
Pétur Pétursson
Stefán Jón. Stefánsson
Vilhelm Ingimundarson

2"
Aðalsteinn Halldórsson
X Albert Imsland
X Alfrið Gíslason
X Arngrímur Kristjánsson
X Árni Stefánsson
Baldur Eypórsson
X Baldur Guðmundsson
Baldvin Jónsson
Benedikt Gröndal
X Eggert Ólafsson
Eggert G. Þorsteinsson
X Friðfinnur Ólafsson
Garðar Jónsson
Guðbjörg Arndal
Guðjón B. Baldvinsson
Guðmundur R. Oddsson
X Guðríður Kristjánsdóttir
X Gunnlaugur Þórðarson
X Gylfi Þ. Gíslason
307 Haraldur Guðmundsson
X Helgi Sæmundsson
Ingimar Jónsson
Jóhanna Egilsdóttir
Jón P. Emils
Jón A. Pétursson
Jón Sigurðsson
X Kjartan Guðnason
X Kristín Ólafsdóttir
Kristinn Gunnarsson
X Kristján Guðmundsson
Magnús Ástmarsson
Magnús H. Jónsson
Óskar Hallgrímsson
Pétur Pétursson
X Sigríður Hannesdóttir
X Sigurður Sigmundsson
Stefán Jón. Stefánsson
X Svava Jónsdóttir
X Sveinn Helgason
Vilhelm Ingimundarson
X Vilhelm Kristinsson
X Þorsteinn Sveinsson
X Ögmundur Jónsson

X) Vilhelm's krakar

V. Krabur fellur
allis, nemur
byggi, sem
ver a list
hys bótum !!
hann þek
350 ark.

um 400 husu

metalfala

k. korta 270

an V. korta 145

Háttvirti menntamálaráðherra Bjarni Benediktsson.

Ég veit, að það mun undra yður mjög, að fá þetta sendibréf frá undirritaðri, - bref, sem er algjört einka- og trúnaðarmál. Ég bið yður velvirðingar og afsökunar á framhleypli minni. En það er dalítið, sem liggur mér á hjarta, og sny eg mér til yðar, sem menntamálaráðherra og goðs manns.

Ég hefi leitað til yðar tvisvar sinnum áður, þá í sambandi við son minn, sem er flugmaður, og komst eg þá að raun um, að þer eruð hjalplegur og viljið greiða ur effiðleikum folks. Í gær fékk eg þau gleðitiðindi frá syni mínum, að honum hefði tekist að na því marki, sem hann hafði sett sér í lifinu, en markið var að preyta próf í Englandi, sem veitir réttindi til flugstjórastöðu. Þaar þjóðir gera meiri kröfur til flugmanna sinna en Englendingar, og prófin eru mjög þung, en syni mínum tókst að preyta það með soma. Hann fékk prýðiseinkunnir, og loforð fyrir flugstjórastöðu hjá stóru brözku flugfelagi. Hann er annarr Íslendingurinn í röðinni, sem hefur þessi réttindi. Ég vona af heilum hug, að hann megi etið verða landi sínu til soma. - - Ég vildi segja yður þetta í byrjun bréfs míns. Mér finnst, að sonur minn, Loftur, eigi yður dalítið að þakka lífshamingju sína, og vona eg að heppni og hamingja fylgi drengnum mínum etið í hinu vandasama starfi hans. - - Ég gleymi aldrei, þegar eg kom til yðar hrygg í huga og þer mæltuð þessi orð: "Ætli maður naði ekki blessaðan drenginn". En Loftur var á heimleið frá dansleik, og ók bíl, en var svo oheppinn að lenda í bílslysi.

En það sem mér liggur á hjarta nú, er ýmistlegt í sambandi við myndlist. Ég hefi mikið yndi af goðum malverkum, en eg er enginn listfræðingur, aðeins óbreyttur ahorfandi, sem gleðst af fegurðinni, og hefur sínar skoðanir og meiningar á hlutunum.

Ásgrímur Jónsson er frændi minn, og erum við mjög góðir vinir, og á eg honum margt og mikið að þakka. Ekki sízt það, að honum hefur tekist að glæða tilfinningar mínar fyrir því sem fagurt er. Ég ann landi mínu meir effið að eg kynntist Ásgrími. Hann hefur oskað þess, ef eg lifi hann, að eg verði safnvörður fyrir vantanlegt Ásgrímssafn í husi hans á Berstaðarstræti 74. En þar eiga listaverk þau að verða til syngis, sem hann hefur gefið þjóð sinni, þar til vantanlegt malverksafn ríkisins verður reist.

Undanfarin ár hefi eg fylgst mjög vel með flestu því sem gerst hefir í myndlistamálum okkar, - og ekki síður því, sem átt hefur sér stað að tjaldabaki. Þar er haður harður bardagi, og oft ekki sem heiðarlegastur. Hinir ungu abstrakt-kommunistisku malarar eru margir hjerjir aðsópsmiklir og aðgangsfrekir. Margir þeirra geta lítið, en látast vera stórir, eins og hattur er sumra miðlungsmanna. Þessir ungu menn hafa fengið í sínar hendur mikil völd, þar sem eru helztu dagblöð landsins ásamt Ríkisútvarpi. Í þeim kveða þeir upp sína Stórudoma, kjarnyrta lof, sem stundum nalgast dyrkun, um þá sem fylgja þeim að malum, en hnutukast og oft hrakyrði í garð þeirra manna, sem sannastir eru og heilastir í listsköpun.

Fjöldi mörgum þykir leitt, að Morgunblaðið, víðlesnasta blað landsins, sem formaður Menntamálaráðs Valtýr Stefánsson stjórnar, skuli hafa á sínum snærum ungan listkunnandi abstrakt-malara, sem listdomara blaðsins. Ritdomar hans eru skrifaðir af litilli þekkingu og oft fullir

illkvitni. Má þar til nefna Stóráðóm hans í blaðinu í dag um hina þryðilegu syningu Nýja myndlistafélagsins í Listasafni ríkisins: Jon Stefansson framúrskarandi þryðilegur, Ásgrímur Jónsson oft betri, myndir hans á syningunni ekki vel valdar, ein goð mynd eftir Jon Þorleifsson, aðrir malarar frekar lélegir, og Sveinn Þorarinsson hreint urhrak, - og stakasti óþarfi að rífa niður myndir ur Listasafninu fyrir þessa syningu. Þetta er innihald greinarinnar í sem fæstum orðum. Síðan fjalggleiki mikill og samanburður við Kjarval og Scheving, og þeir lofsungnir, sem þeir og eiga skilið. En ymsum verður á að hugsa, sem hafar fylgst með því sem á undan er gengið: Skyldu þessir tveir snillingar vera svo hætt skrifaðir hjá þeim abströktu, ef Kjarval hefði gengið ur Félagi ísl. myndlistamanna, eins og sjómenningarnir í Nýja myndlistafélaginu, sem þóldu ekki ofríki og óheilindi abstrakt-kommunista-klikunnar í félaginu, og stofnuðu því sitt eigið félag, eða, ef Gunnlaugur Scheving hætti að vera þeirra stoð og stytta á syningum þeirra, og því lífsnauðsyn að halda í hann dauðahaldi?

Það er auðséð, að Morgunblaðið hefur tekið þá stefnu að fylgja hinum abströktu að málum, og virða syningar eldri listamanna okkar að engu. Lítur helst ut fyrir, að blaðið vilji þegja goðar syningar eldri manna í heil, eða skrifa þannig um þær, að menn telji þær lítillsvirði, og því muni ekki svara kosnaði, að skoða þær. Eg fretti, að Jon Þorleifsson formaður Nýja myndlistafélagsins hefði beðið Valtýr ritstjóra að vekja athygli á syningunni með því að skrifa um opnunina, en það er oftast venja blaðanna, að skrifa um syninguna áður en hún þar er opnuð og tilkynna lesendum hvað í völdum sé, og skyra svo frá opnunardeginum. Hið fyrra gerði blaðamaður Morgunbl. vel og dyggilega, en þegar knúð var á dyr ritstjórans var annað hljóð í horni. Á þriðja degi frá opnun var órlitil smaletursklausa í dagbok blaðsins um þessa merkilegu syningu. En dagbl. Vísir birti myndarlega grein ásamt myndum eftir Jon Engilberts.

Ég bjóst fastlega við, að Björn Th. sæi sóma sinn í því að minnast á syningu þess í þætti sínum um myndlist síðastl. þriðjudag í Ríkisutv. Fyrir nokkru síðan talaði hann með miklum orðaforða um syningu meistarans Kjarvals, sem var sjálfsagt, og í sama þætti skýrði hann frá syningu Harðar Águstssonar abstraktmalar með miklum fjalggleik. Síðan kom Hörður sjálfur að hljóðnemanum, og útskýrði fyrir almaganum sjónarmið sín í listinni. Þetta var gott og blessað. En ekki orð um þennan listviðburð í Listasafni ríkisins. Er Björn einráður um val efnis? Kemur utvarpsstjóri þar ekkert nærri?

En alvarlegast í öllu þessu, er íhlutun þeirra abströktu í sambandi við íslenzka myndlist á syningum erlendis. Þerlega hefur komið í ljós, að það sem hefur gefið gildi syningum frá Íslandi eru einmitt listaverk eldri malaranna, hin eina sanna ísl. list. Myndir hinna abströktu hafa fengið hina herfilegustu útreið, að örfaum undanteknum, eins og sumum myndum eftir Svavar og Þorvald Skúlason, sem hlýlega hefur verið skrifað um. Nú er svo komið, að hinir abströktu virðast raða miklu um hvað sent er af íslenzkri myndlist til utlanda. Þeir eru sendir á kostnað ísl. ríkisins til þess að semja um syningar og sitja ráðstefnur fyrir Íslands hönd. Má þar til nefna Romarfor Valtýrs Peturssonar. Til þeirrar farar völdu Norðurlandapjóðirnar sína færustu menn á sviði lista. Norðmennirnir sendu Revöld, sinn mikla aldraða málara, þar var ekki valið af lakasta endanum.

Heiðraði menntamálaráðherra. Með þessum línun er ég sannarlega ekki að þegja Valtýr Stefansson. Mér fellur þryðisvel við hann á margan hátt. En ég, og fjöldinn af folki, sem hefur ahuga á myndlist

fellir sig ekki við stefnu hans í myndlistamálum. Mér mundi falla það mjög illa ef hann frétti af brefi þessu. En eg hefi hið og heyrt á tal margra Sjálfstæðismanna, sem listum unna og kaupa malverk, sem eru hneykslaðir á stefnu blaðsins í þessum málum. Eg hittir nýlega tvo, sem eru sterkir menn og gegnir. Annar sagði: "Flokkurinn getur ekkert aðhafst, hann á ekki blaðið, Valtýr er stærsti hluthafinn". Hinn sagði: "Í þessu máli er Morgunblaðið sjölskyldublað, - blað Valtýrs, konu hans og dóttur, en hun fönðrar við abstraktmalun".

Auðvitað á listin að vera frjáls. En ýmsir gegnir menn álíta, að hettulegt sé að gefa lítt þroskuðum mönnum í listinni, sem mikið eiga eftir að læra í lífsins skóla, of mikil völd í hendur, eins og Morgunblaðið hefur gert, ásamt fleiri dagblöðum og Ríkisutvarpinu. Stærsta, leiðandi blað landsins, á að fa í sína þjónustu sanngjarnan viðsynan mann, sem vit hefur á listum almennu, og skrifar sanngjarna gagnryni, til þess að greiða fyrir skilningi almennings á listaverkum. En ekki vitgrannan, einstrenginslegan sér-stefnumann.

Það er auðséð, að eins og ástandið er nú, hafa abstraktmenn undirtökin í boðskap og domum um listir, og hlytur það að hafa alvarlegar afleiðingar fyrir listmenningu framtíðarinnar í landi her, ef svo er fram haldið. Þeir mörgu, sem fögrum listum unna, hljóta að vanta þess, að her verði bot á raðin, - og það fyrr en síðar.

Ég vænti þess, að þér afsakið þetta spjall mitt og hreinskilni. Mér fannst eg verða að segja yður hug minn og margra annarra í þessu máli. Ég vona, að þér virðið mér á betri veg þetta tiltæki mitt.

Virðingarfyllst

Þjarnueig Þjarnadóttir
Skjrimannastrig 5.

Reykjavík 29/6 1994

Herma ráðgjafi.

Ég er að hugsa að betur má ef duga skal, ef þagga á miðum röginn og illkvíðna í orða sinnum hér á landi. Þeir eru íslensku þjáðinnir til stóvskammur. Það ætlar að vera til lög sem banna slíkan rög og illmælti sem þeir við hafa og það er mitt við okkur betur menn. Men sem hafa bægt hungur og þess og alvinnu leyfna frá dyrum þjáðinnur þess þess við á vegi stáð íforalega og andlega ef Þanda við þjáðinn hefði ekki hjálpað okkur og hjálpar okkur. Við megin teljast hamingjusöm gervi hin þá ífram. um ör og aldir. Þá gefum við veit ömegg um að verða ekki kannum og þessna glayra klíku að bari. Þér þarf að blingast auðit alvinnu líf til lands og sjávar. Þessin iðblu þingur á framnum þessi hvarar þessur sem er og auknar landbinnu aðgerðir. Allir meiga sinna sem vilja vinna og það vilja allir heilbrigðir menn og kannur.

þan einmitt sinnan er þyrmir í augnum
kammunnista, þín silja afhimis leysi,
veikþétt og glundráða, það er þeirra
landráða stefna. Slík stefna aldrei mátt
þreifast hér.

"Hveita andliti þinn skalur neyta brátt
þinn."

þan er þetta aldrei at eilífu né þengd
þess vegna mega ekki komu veikþétt neisstar
og þryttihúsin náða at kafa nág at starfa.
þog er ein af þeim sem sinni í þryttihúsi
þyrjati at sinna þor í haust er heid og
þef aldrei ummíð þefri eða skemtilegru
sinnum. Þann at eins at þor náði nág at
geva í allsunnar og svo ífram.

Svo er það þetta at við þor þess at lílís
at Þanda virka æstu þóllinn, sem drödur
hérna, láta það ekki néða þyrri norþrigðum
um drölinga þá hveit at þess við kemur
þat er nág norþrigði samst og nág
er sít at drölinga frá heimalandi sinna og
ískvinnun þó ekki sé aukid á þess bystar
þat er at þess til sanna at komu vel fram
við þá, ískvinnu gestvinnu þess lengi veid
vinnu og við eigum þess mikles meir
upp at umma er venjulegum gestum. þessi
þess norðum við nís á vegi stóð af þess
þess ekki natid við.

Með við þess og ninnu
Þess við þess

ICELANDIC LEGATION
17, Buckingham Gate
London, S.W.1.
TELEPHONE VICTORIA 5337-8

30. apríl, 1954.

Góði vinur,

Ég sendi þér hér með afrit af bréfi, sem að vinur okkar Gísli Sveinsson skrifaði Agnari 14. marz s.l. og einnig afrit af svari Agnars. Agnar sýndi mér þessi bréf, og gerði það fyrir mig, að láta mig fá afrit af þeim sem algert trúnaðarmál. Ég er að hugsa um þegar Gísli gefur út 10. bindið af ævisögu sinni, að láta þetta bréf fylgja með sem 11. bindi. Þeir, sem ekki áður vissu að karlinn er alger vitfirringur, þurfa þá væntanlega ekki að spyrja um það eftir að hafa lesið þetta. Ég hugsa mér, að ef að skilaboðin, sem ég bað Birgi Thorlacíus að flytja Ásgeiri, verða ekki tekin til greina, að sýna Ásgeiri þetta bréf. Meira ætti hann varla að þurfa.

Ferðin hefur gengið ágætlega. Ég hefi haft nóg að gera við að gera ekki neitt og fer nú til Parísar á morgun og held þar áfram sama starfi af mínum venjulega krafti.

Vona að allt gangi vel hjá ykkur og að þér og þínum líði vel. Hérskar Sigríði og bróðurnum (frí aft).

Taladur í Pétur er soget eklat um sinkamálid. Hlahta i sannleku soget eklat til að flytja þeim þá fregu.

Fróðvíg þínu að heilum ykkur öllum.

Ófúslega blessaðu.

Þeir sinni
Vilfríður

17. via Maraschin
Schie

22/4-54

Kari kinnur,

þessar línur frá heimili okkar í Ítalíu
til að þakka þér móttökurinnar þenna
í betur. Ég fynn ég á skilkan um í þer-
og er gláður því. Lilla og ég þökkum
komu þinni og þer innilega semstú-
samvenstundinnar á þeim elskulega heimti
og komum við einhverfina að fá að sjá
þekkur þer - þegar þú heimsókt þom sta

Vendia - -

Mér líkadi illa við útoarpit, sem ekki
þóttist þurfa frethankan þer í Ítalíu -
meðka menningarlands Europa - og skelti
skuldinni á að ég vand ekki kuldur atlaði
þer að þessu sinni - þar heyrði ekki saman-
og var "nonsense" - Ég hef haldið þugum -
útoarpsennu um Ítalíu fyrir útoarpit
og þerur vend ayaklega þekur

Veldis þú ekki hala alvarlega við Vilh. þ. -
hann hefur búið sig mjög þelega í afþreidslu
þessa máls - - - Þins vil ég bjóða þig -
að láta þá ekki komast upp með
það, ekki ad spila "Önnur til Ársunnis 1844"
á 10 ára afmæli. Lyðveldisinn. -

Her hefur sýnað og með grundar
gaddur um alla Ítalíu - - - Ökku
Lelur lítur vel - og ég bið eftir
að þú ad leysa gott skaf af hendi
hér í Ítalíu - fyrir Ísland. -

Nú ekki nema 1 Day - sendi þér
bestu kvæðu og jókk drengi leysa
sharfa - fyrir Ísland - og fyrir mig -
og oska þér heilla badi a sharfi
þinn og a heimili - - - þinn Eggert

Thank you for all your friendship
and to have used your great influence
to assist us - Hoping to see your wife,
children and you in Italy (best in time) "La bnti górnah"
Lena v. Þorunn

Hæðstvirtuð mustamala ráðherra!

Bjarni Benediktsson Ruppjárn

Því er að byrja þessar línur með nokkru þakklæti
því þína gæðilega og allavega ágeðu orðin í þess

Elddi mitt mitt er þetta. Ég stendur á að þú þess
at Heimþekkingu þá skólans hafi sent til alþingis ákris
þess um laun til handa. Þú Willeam Orranga Island um
á þess þess og at makly lúkur - en þú þess um 20 þess.
á þess í þess (þú madrim er 55 ára) og minni minni
þú dag - þú þess þess ákris - at þann þess laun á
min þann þess, var sjá þess - og svo þess sem
þess þess laun þú þess ein á ambodin, þess þess
þess er. - Þú þess erindi mitt at þess yðes þess
þess yðes er all þess þess á þess mál - þess þess þess
og þess þess yðes all þess þess at þess þess
þess þess þess:

Með mikilli veidungr og umþess þess þess
þess þess þess

Þess 1494

ICELANDIC DELEGATION
TO THE
NORTH ATLANTIC COUNCIL

PARIS

3. nóvember 1954.

Kæri vinur,

Ég vil ekki láta hjá líða að skýra þér frá því, að í dag var ákveðið að næsti ráðherrafundur yrði haldinn dagana 16.-18. desember n.k. Á dagskránni verða aðalatriðin Annual Review og fyrirkomulag varnarmálanna yfirleitt á grundvelli sérstakra athugana, sem fram hafa farið síðustu mánuði ("new look").

*Með bestu kærfin
þínum einlægum
Ólaus*

Herra dómsmálaráðherra
Bjarni Benediktsson,
R e y k j a v í k.

Asnæs, Odsherred, 1/11, 1954.

Kæri Bjarni Benidiktsson!

Ég var seztur niður til að skrifa yður nokkrar línur þegar blöðin komu að heiman og tilkynntu lát föður yðar. Einkvernveginn gat ég ekki haldið áfram með það bréf að sinni, því hið stutta atvik, þegar ég fyrir fáum vikum sat í stofunni hjá honum, endurtók sig í hug mínum. Ég hef sjálfur ekki átt föður eða móður öðruvísi en ^{sem} Yóljósa draummynd í hjartanu, og það sýnir ókunnugum lítið; en lífsstarf þabba yðar, festa hans og óbifanleg trú á mátt þjóðar sinnar, er mynd, sem allir íslendingar þekkja. Ég get ekki látið hjá líða að votta yður og sérstaklega móður yðar hluttekningu mína. Ekkert - ekkert, segir draummyndin í hjarta mínu, er á við góðann föður og móður! Ég veit ekki, hvort þér eða hún vilduð leifa mér að segja meira í þessu sambandi, en ég verð þó að bæta við, að það gleður mig, að mér leifðist einu sinni að taka í hönd hans.

Með vinsemd og virðingu

Bjarni H. Guðlaugsson

Asnæs, Ódsherred, 21/12, 1954.

Kæri Bjarni Benediktsson!

Valtýr Stefánsson skrifaði mér fyrir nokkru, að nefndarmenn Menningarsjóðs æsktust þess að bókinni minni yrði breytt verulega og danski textinn stytur, ef Menningarsjóður ætti að gefa bókina út. Ég gekst hálfpartinn inná þetta, en eftir heimsókn Jóns Helgasonar á Íslandi, ber ég hálfgerðann ugg í brjósti gagnvart þessu. Það er ómögulegt að vita, hvað kommar atla sér með þessum karðinála sínum, og auðvitað hefur hann miklu meiri þekkingu á sögu handritanna en ég. Á hinn bóginn geta þeir aldrei reifað það, að hann var hvorki heill né hálfur þegar mest á reyndi. Að vísu skiptir þetta litlu máli þegar um fræðzlu á sögu handritanna er að ræða, og jafnvel þótt þesskonar fræðzla sé handgengin íslenskum almenníngi í mörgum stórum ritum, væri ekkert úr vegi að fá stutta bók um þetta af manni eins og Jóni. En einmitt vegna þess, að það má búast við þesskonar bók frá hendi Jóns hjá "Mál og menning", ályt ég heppilegast að mín bók verði gefinn út sem minst breitt. Ég geri grein fyrir ástæðunum í bréfinu til Valtýrs. Það er um að gera að forðast allar öfgar, en öfgar er það ekki að gefa bókina út eins og hún er, heldur hitt að tefla mér fram sem vísindamanni um þessi efni á Íslandi. Þótt ég hafi aflað mér nægilegrar þekkingar til að halda athygli almenníngs í Danmörku vakandi um þessi mál, veit ég að heima eru margir mér miklu færari í sögu handritanna - að minsta kosti þeim þættinum, sem að Íslandi snýr. Og eigi að skera síðustu kaflana burt, einmitt þann hluta málsins sem minst handgengin fræðzla finnst um á Íslandi, kemur ritið ekki Íslendingum fyrir sjónir eins og það var skapað frá minni hendi. Auk þess ályt ég að það dragist alltof lengi með útgáfuna, ef á að skrifa bókina upp aftur. Ég veit ekki hvort þér hafið nokkur áhrif á þessi mál, en ef svo er, þætti mér vænt um, ef þér vilduð taka þetta til yfirvegunar og reyna að koma þýðingu og prentun bókarinnar í framkvæmd eins fljótt og hægt er.

Með vinsemi og virðingu

Bjarni Benediktsson

Asnæs, Odsherred, 21/12, 1954.

Ágrip!

Kæri Valtýr Stefánsson!

Nú er ég farinn að yðrast eftir því, að ég hálfpartinn lofaði að breyta handritabókinni. Eftir samtal við Bukdahl og konuna mína ályt ég það heppilegast að hún komi út eins og hún er. Eins og ég skrifaði til yðar fyrst horfir allt öðru vísi við þegar maður er bólfastur erlendis. Uppistaðan verður einfaldari, og maður hugsar ekki fyrst og fremst um það, sem Íslendingar þurfa að þekkja og skilja, heldur hitt, sem hentugast er að upplýsa aðrar þjóðir um. Heima eru mér miklu færari menn í gildasta þætti sögunnar, þætti Íslands sjálfs, og ef ég á einhvern hátt reyni að koma í þeirra stað, gæti það af andstaðingunum orðið lagt þannig út, að ég reyndi að svíkja á mér heimildir. En ef bókin kemur fram eins og hún er, sem varnarrit gegn hlutdrægri rökstírfrni og rakaflekjum, munu öll þessháttar glímubrögð af hálfu kommúnista - þegar bók Jóns kemur hjá M.M. - aðeins fella þá sjálfa.

Á hinn bóginn ályt ég að bókin þurfi að koma út hjá Menningarsjóði, og ég get ekki almennilega skilið, að hún sé ekki Menningarsjóði samboðin eins og hún er. Varnarrit gegn lýsingum og dómum erlendra manna er sérstakur þáttur í sögu Íslendinga allt frá dögum Arngríms lærða, og Íslendingar hafa lært talsvert af að fylgjast með í þessháttar málaflutningi og gefa honum gaum. Jón Sigurðsson gaf út svipað varnarrit gegn dönskum rakaflekjum 1855 og það var ekki breitt í því einu orði í íslensku þýðingunni, jafnvel þó það væri skrifað sérstaklega fyrir danska lesendur. Það þarf bara að varast lausgoparaleg orðatiltaki og upphrópanir í í þýðingunni, og svo þarf að fylgja bókinni stuttur formáli til skýringar eftir mig. Á þennan hátt yrði hún fljótast á takteinum til prentunar, því Hagalín er næstum yfirnáttúrlegur vinnuþjarkur og getur skilað henni á skömmum tíma. Ef ég fæ tekstann jafnóðum get ég svo kannski gert smávegilegar breitingar á orðatiltækjum þar sem mér finst að þess þurfi með. Ég er líka hræddur um, að ég á næstunnu þurfi að halda á öllum mínum tíma til varnar og sóknar, og einnig af þeim ástæðum vil ég helst komast hjá því að þurfa að skrifa hérumbil nýja bók.

Með kærri kveðju

The AMBASSADOR

SERGE OBOLENSKY, PRESIDENT

PARK AVENUE

FIFTY-FIRST to FIFTY-SECOND STREETS

New York

PLAZA 5-1000

OFFICE OF THE PRESIDENT

CABLE AND RADIO REGISTRATION
"AMBASSADOR NEW YORK"

February 24, 1955

Mr. Bjarni Benediktsson
Blonduhlid 35
Reykjavik, Iceland

Dear Mr. Benediktsson:

I thought you might like to know that I recently became President of The Ambassador Hotel.

The Ambassador has all the advantages of advanced American techniques, all the quiet elegance of the best European hotels, all the friendly intimacy and service of a home away from home.

If you should be coming to New York on business or pleasure, I would be delighted to have you stay at The Ambassador.

The location of our hotel is particularly attractive and convenient -- overlooking Park Avenue and adjacent to New York's finest shopping and business districts as well as its theatre section.

You might be interested to know that we have just opened a superb night club, The Embassy Club of The Ambassador. Decorated by Count Edward Bismarck, The Embassy Club is open for Dinner and Supper with three outstanding orchestras. Our room service is excellent and our cuisine, under the direction of Clement Rene Grangier, is outstanding.

I look forward to have an opportunity to serve you on any of your visits to New York. I shall also be happy to welcome any of your friends whom you may care to refer to us.

Looking forward to the pleasure of welcoming you here, I am,

Yours very truly,

Serge Obolensky
President

Reykjavík, 17.7.1954

Til Utanríkisráðuneytisins,
Reykjavík.

Ég undirritaður leyfi mér hér með að vekja athygli hins háa ráðuneytis á störfum þeirra Professors Dr. Hans Kuhn, forstjóra Nordische Institut við háskólann í Kiel og Dr. H. Grothues yfirbókavardar við háskólabókasafnið í Kiel, við kynningu þeirra á íslenskum bókmenntum í Þýskalandi og viðleitni þeirra til þess að efla menningartengsl Íslands og Þýskalands.

Fyrir síðari heimstyrjöldina var íslenskt bókasafn við Kielar-háskóla. Safn þetta mun hafa verið eitt merkasta safn íslenskra bóka á meginlandi Evrópu. Í ófriðnum fórst verulegur hluti safnsins. Eftir ófriðinn hafa þeir Dr. Kuhn og Dr. Grothues unnið þrotlaust að því að skipuleggja íslenska safnið á ný, fylla í eyður þess og auka stórum við það, svo að nú mun safn þetta vera stærsta íslenska bókasafnið á Meginlandinu, að frátöldu Kaupmannahafnarsafninu. Þetta mikla starf hefur verið unnið af rækt til íslenskrar menningar, en ekki af starfsskyldu. - Þá hafa þessir sömu menn unnið ótullega að því að kynna íslenska r bókmenntir og menningu með tveim merkum sýningum á íslenskum bókum, er efnt hefur verið til við Kielar-háskóla fyrir atbeina þeirra. Síðari sýningin var haldin dagana 17.-28. júní s.l. og tileinkuð lo ára afmáli íslenska lýðveldisins. Báðar þessar vönduðu og fjölsóttu sýningar hafa ásamt skrifum Dr. Kuhns um íslenskar bókmenntir og fyrirlestrum hans við Norrænu deild Kielar-háskóla, aukið kynni margra þjóðverja á íslenskri menningu.

Ég hefi vegna stöðugs sambands við Kielar-háskóla í nærri tvo áratugi, að undanteknum ófriðarárunum, haft tækifæri til þess að kynnast miklu og óeigingjörnu starfi þessara manna í þágu Íslands og teldi ég viðeigandi og æskilegt, að þeim yrði af hálfu íslenskra stjórnvalda nokkur sómi sýndur. Ég leyfi mér því hér með að mælast til þess við hið háa ráðuneyti, að það mæli með því við Orðunefnd að þeim Dr. H. Kuhn og Dr.

H. Grothues verbi veitt hin íslenska Fálkaorða samkvæmt þeim reglum,
sem þar um gilda.

Með sérlegri virðingu,

13/3. 1954

Lendi slv. mentali með -
 fylgjandi upplýsingar, seer
 ég fekk „privat“ hjó
 blíasi tegvindsyni leluu, forlota-
 manni blótbankans. Heimildir
 telur hættu við öryggis.
 Með hvarju
 þinginu.

talsverður eftir
 iðað er við þyngd
 rúmmál. mg T.d.
 rúmmáli og 50 o/o þ
 lgengast er að miða
 tí því, ef svipuð
 ímmáli, en nákvæm
 ekki kunnugt um,
 urstöður er hér geng-
 ekin o/o af alkohol-
 innihalda meira en
 halda meira en 5½
 að því leyti

...astæður eru þær, að lítið
 alkoholinnihald bjórsins veldur því að drekka þarf meira af hon-
 um, en auk þess inniheldur hann efni, sem valda því, að alkoholið
 berst hægara úr þörmum inn í blóðið. Á hinn bóginn heldast áhrifin
lengur, ef nægilega mikið hefur verið drukkið til þess að valda

Mismunur á styrkleika alkoholupplausna er talsverður eftir því, hvort miðað er við þyngd eða rúmmál. Ef miðað er við þyngd er hundraðshlutiinn lægri en þegar miðað er við rúmmál. ~~og~~ T.d. 50 o/o eftir þyngd er um það bil 58 o/o eftir rúmmáli og 50 o/o ~~o~~ eftir rúmmáli er aðeins $42\frac{1}{2}$ o/o eftir þunga. Algengast er að miða styrkleika við rúmmál. $3\frac{1}{2}$ o/o bjór af þunga setti því, ef svipuð hlutföll giltu að vera tæplega 4,1 o/o eftir rúmmáli, en nákvæm tala fer eftir eðlisþyngd bjórsins, sem mér er ekki kunnugt um, hver verða muni. Til samanburðar við aðrar niðurstöður er hér gengið út frá 4,1 o/o. Þar sem eftirleiðis er tiltekin o/o af alkoholinnihaldi er miðað við rúmmál.

Bjór er skipt í léttan bjór, sem ekki má innihalda meira en 4 o/o alkohol og sterkan bjór, sem ekki má innihalda meira en $5\frac{1}{2}$ o/o alkohol.

Afengisáhrif bjórs miðað við sterk vín eru að því leyti öðruvísi að þau koma seinna í ljós. Ástæður eru þær, að lítið alkoholinnihald bjórsins veldur því að drekka þarf meira af honum, en auk þess inniheldur hann efni, sem valda því, að alkoholið berst hægara úr þörmum inn í blóðið. Á hinn bóginn haldast áhrifin lengur, ef nægilega mikið hefur verið drukkið til þess að valda

áfengisáhrifum.

Áfengisáhrif eru mismunandi eftir því, hve mikið af því er í blóðinu. Þegar 0,006 til 0,01 o/o eru í blóðinu finnur viðkomandi örllitla breytingu enda þótt öll próf fyrir áfengisáhrifum séu neikvæð. Við 0,015 o/o fer mönnum að fatast erfið próf og hættan af akstri bifreiðar eykst enda þótt viðkomandi virðist eðlilegur í hegðun. Við 0,06 o/o er vald yfir hreyfingum líkamans farið að truflast og við 0,08 til 0,1 o/o voru þriðjungur af rannsókuðum dæmdir drukknir. Allir, sem höfðu 0,225 o/o voru dæmdir drukknir flestir verða rænulausir við 0,4 o/o en 0,7 o/o er álitid banvænt.

Taflan, sem hér fer á eftir er tekin úr "Sollmann's Manual of Pharmacology (1936)" og sýnir sambandið milli áfengismagnsins í blóði og áhrifa.

0,006-0,01 o/o	: Byrjandi áhrif en hegðun og líkamsstarfsemi nánast eðlileg.
0,015 o/o	: Minnkuð nákvæmni við vélritun og aukin hætta við akstur bifreiða.
0,027 o/o	: Önnur próf en vélritun og akstur eðlileg, engin sýnileg áfengisáhrif.
0,06 o/o	: Ákveðin minnkun á valdi yfir hreyfingum líkamans.
0,15 o/o	: Helmingur rannsakaðra voru dæmdir undir áfengisáhrifum og hjá einum hópi, sem drukkið hafði bjór voru prófin greinilega lakari. 11 af hverjum 12 sýndu mikil og greinileg áfengisáhrif í framkomu.
0,18 o/o	: Fjórir af hverjum 5 voru dæmdir drukknir.
0,225 o/o	: Næstum allir dæmdir drukknir.
0,265 o/o	: Allir dæmdir drukknir.

Tölurnar hér að framan eru byggðar á mjög víðtækum rannsóknum.

Hér er miðað við meðal áhrif en auk þess er vitað, að menn þola alkohol mjög misjafnlega vel.

Hlutfallið milli áfengismagns í blóði og þess magns, sem drukkið er verður ekki hægt að ákveða nákvæmlega, vegna þess að einstaklingar eru misjafnir bæði með tilliti til þess, hve fljótt alkoholið berst út í blóðið og, hve ört það eyðist úr blóðinu. Yfirleitt má segja, að hjá venjulegum meðal manni sé fast hlutfall milli þess, er hann drekkur og þess magns, sem kemur fram í blóði hans. Það má því fara nærri um, hve mikið alkohol hefur verið drukkið, þegar vitað er um alkoholinnihald blóðsins, með því að margfelda innihald blóðsins með 300. Samkvæmt þeirri reglu samsvarar 0,01 o/o alkohol í blóði því alkoholi, sem er í 1 flösku af bjór (hér mun átt við sterkan bjór þ. e. $5\frac{1}{2}$ o/o, sem svarar til rúmlega $1\frac{1}{3}$ flösku af 4,1 o/o bjór).

Samkvæmt töflunni hér að framan má telja, að um byrjandi áfengisáhrif sé að ræða hjá flestum meðal mönnum, er alkoholinnihald blóðsins fer yfir 0,015 o/o og að um ákveðna truflun í tauga og vöðvastarfsemi sé að ræða sérlega með tilliti til aksturs bifreiða, er alkoholið er komið upp í 0,06 - 0,1 o/o.

Við 0,02 o/o er nákvæmni í hreyfingum minnkuð, athyglin byrjuð að sljóvgast og jafnvægið byrjað að truflast, sem leiðir til aukinnar slyshættu. Þessi áhrif fást af tveim flöskum af $5\frac{1}{2}$ o/o bjór (svarandi til ca. $2\frac{2}{3}$ flösku af 4,1 o/o bjór).

Af þessu virðist mega álykta, að venjulegur meðal maður, sem drekkur 2 flöskur af 4,1 o/o bjór sé á mörkum þess að vera undir

Áfengisáhrifum, en hafi hann drukkið 3 flöskur sé um byrjandi áfengisáhrif að ræða, hvað athygli, tauga- og vöðvastarfsemi snertir, enda þótt um sýnileg áhrif væri ekki að ræða. Viðkomandi hefði þá a.m.k. 0,02 o/o af alkoholi í blóðinu.

Heimild: J. A. Waddell, M.D.⁺ and H. B. Haag, M.D.⁺⁺

Alcohol in Moderation and Excess
a Study of the Effects of the Use
of Alcohol on the Human System.

Third Edition - Revised.

The William Byrd Press, Inc., Richmond, Virg.

1940

Bókin er samin að tilhlutan ríkisþingsins í Virginia á vegum lækna-
deildar Virginia háskólans.

+ Professor í lyfjafræði við Virginia háskóla.

++ Professor í lyfjafræði við Medical College of Virginia.

Lestrarfélög og almenn bókasöfn,
sem fengið hafa styrk úr styrktarsjóði lestrarfélaga.

1.	Bókasafn Grindavíkur	Grindavík	Gullbr.
2.	Lestrarfél. Hafnahrepps	Hafnahreppi	"
3.	Bókasafn Djómanna Sandgerði	Miðneshreppi	"
4.	" U.M.F. Garðar	Gerðahreppi	"
5.	" Keflavíkur	Keflavík	"
6.	" Njarðvíkur	Njarðvíkurhreppi	"
7.	Lestrarfélagið Baldur	Vatnsleysustrandarhrp.	"
8.	Bókasafn Bessastaðahrepps	Bessastaðahreppi	"
9.	Lestrarfélag Lágafellssóknar	Mosfellssveit	Kjós.
10.	" Kjalnesinga, Kléberg,	Kjalarneshreppi	"
11.	Bókasafn Bræðrafélags Kjósarhrp.	Kjósarhreppi	"
12.	" Saurbæjarsóknar	Strandarhreppi	Borg.
13.	" U.M.F. Haukur	Leirársveit	"
14.	" " Dagrenning	Lundarreykjardalshrp.	"
15.	" " Íslendings	Andakílshreppi	"
16.	" " Reykdæla	Reykholtisdal	"
17.	" " Brúin	Hálsahreppi	"
18.	Lestrarfélag Þverárhlíðar	Þverárhlíðarhreppi	Mýr.
19.	" Norðdælinga	Norðurárdalshreppi	"
20.	" Stafholtstungna	Stafholtstungnahreppi	"
21.	Bókasafn U. M. F. Borg	Borgarhreppi	"
22.	" Borgarneshrepps	Borgarnesi	"
23.	" Álftaneshrepps	Álftaneshreppi	"
24.	Lestrarfélags Hraunhrepps	Hraunhreppi	"
25.	Bókasafn U.M.F. Eldborg	Kolbeinsstaðahreppi	Hnapp.
26.	" Eyjahrepps	Eyjahreppi	"
27.	" Íþróttafél. Miklaholtshr.	Miklaholtshreppi	"
28.	Lestrarfélag Hellissands	Neshreppi	Snæf.
29.	" Fróðárhrepps	Fróðárhreppi	"
30.	Bókasafn U.M.F. Grundfirðinga	Eyrarsveit	"
31.	Bókasafnið Hörður	Hörðudalshreppi	Dal.
32.	Bókasafn Miðdalahrepps	Miðdalahreppi	"
33.	" Haukdæla	Haukadalshreppi	"
34.	" Laxdælinga	Laxárdalshreppi	"

35.	Bókasafn Framdæla	Laxárdalshreppi	Dal.
36.	" Hvamshrepps	Hvamshreppi	"
37.	Lestrarfélag Fellsstrendinga	Fellsstrandarhreppi	"
38.	Bókasafn Klofningshrepps	Klofningshreppi	"
39.	" Skarðshrepps	Búðardal	"
40.	" Saurbæjarhrp., Ólafsdal	Saurbæjarhreppi	"
41.	Lestrarfélag Geiradalshrepps	Geiradalshreppi	A.-Barð.
42.	Bókasafn U.M.F. Afturelding	Reykhólahreppi	"
43.	Lestrarfélagið Dagsbrún	Gufudalshreppi	"
44.	Bókafélag Gufudalshrepps	"	"
45.	Lestrarfélag Múlahrepps	Múlahreppi	"
46.	" Barðstrendinga	Barðastrandarhreppi	V.-Barð.
47.	" Rauðsendinga	Rauðasandshreppi	"
48.	" Breiðuvíkursóknar	"	"
49.	" Sauðlauksdalssóknar	"	"
50.	Bókasafn Patrekshrepps	Patreksfirði	"
51.	" Verkalýðsfél. Tálknafj.	Tálknafjarðarhreppi	"
52.	Lestrarfélag. Bjarmi, Selárdal	Dalahreppi	"
53.	Lestrarfélag Ketildæla	"	"
54.	Bókasafn Bílddæla	Suðurfjarðarhreppi	"
55.	Lestrarfélag Auðkúluhrepps	Auðkúluhreppi	V.-Ís.
56.	" Þingeyrar	Þingeyri	"
57.	" Mýrahrepps	Mýrahreppi	"
58.	Bókasafn U.M.F. Vorblóm, Ingj.sandi	"	"
59.	" Flateyringa	Flateyri	"
60.	" Mosvallahrepps	Mosvallahreppi	"
61.	Lestrarfélag Suðureyrarhrepps	Suðureyri	"
62.	Bókasafn Hólshrepps, Bolungarvík	Hólshreppi	N.-Ís.
63.	Lestrarfélag Hnífsdælinga	Eyrarhreppi	"
64.	" Skutulsfjarðar	"	"
65.	" Álftfirðinga	Súðavíkurhreppi	"
66.	" Snæfjallahrepps	Snæfjallahreppi	"
67.	" Grunnavíkur, Dynjandi	Grunnavíkurhreppi	"
68.	" Árneshr., Árnesi	Árneshreppi	Strand.
69.	" Bjarnarfj.& Bala	Kaldranaheshreppi	"
70.	" Selstrendinga	"	"
71.	" Hrófbergshrepps	Hólmavík	"
72.	" Hólmavíkur	"	"
73.	" Tungusveitar	Kirkjubólshreppi	"

74.	Lestrarfélag	Fellshrepps	Fellshreppi	Strand.
75.	"	Bitrunga	Óspakseyrarhreppi	"
76.	"	Bæjarhrepps	Bæjarhreppi	"
77.	"	Staðarhrepps	Staðarhreppi	"
78.	Bókasafn U.M.F.	Framtíðin	Fr.-Torfustaðahreppi	"
79.	"	" Grettir	Ytri-Torfustaðahreppi	"
80.	"	Verkamanna	Hvammstanga	"
81.	Lestrarfélag	Vatnsnesinga	Kirkjuhvammshreppi	"
82.	Lestrarfélagið	Dagrenning	Þverárhreppi	"
83.	Lestrarfélag	Þorðelshólshrepps	Þorðelshólshreppi	"
84.	"	Áshrepps	Áshreppi	A.-Hún.
85.	"	Sveinsstaðahrepps	Sveinsstaðahreppi	"
86.	"	Vísir	Torfalækjarhreppi	"
87.	"	Fjölnir	Svínavatnshreppi	"
88.	"	Bólstaðarhlíðarhr.	Bólstaðarhlíðarhreppi	"
89.	"	Langdælinga	Engihlíðarhreppi	"
90.	Bókasafn U.M.F.	Framsókn	Vindhælishreppi	"
91.	"	" Morgunroði	"	"
92.	Lestrarfélag	Skagstrendinga	Höfðahreppi	"
93.	"	Nesjamanna	Skagahreppi	"
94.	"	Fróði	"	"
95.	"	Hvammsprestakalls	Skefilsstaðahreppi	Skag.
96.	"	Skarðshrepps	Skarðshreppi	"
97.	"	Staðarhrepps	Staðarhreppi	"
98.	"	Seiluhrepps	Seiluhreppi	"
99.	"	Mælifellsprestakalls	Lýtingsstaðahreppi	"
100.	"	Goðdalasóknar	"	"
101.	"	Miklabæjarsóknar	Akrahreppi	"
102.	"	Æskan	"	"
103.	"	Flugumýrarsóknar	"	"
104.	"	Silfrastaðasóknar	"	"
105.	"	Rípurhrepps	Rípurhreppi	"
106.	"	Viðvíkurhrepps	Kolkuósi	"
107.	"	Hólahrepps	Hólahreppi	"
108.	"	Óslandshlíðar	Hofshreppi	"
109.	"	Hofshrepps	Hofsós	"
110.	"	Fellshrepps	Fellshreppi	"
111.	Lestrarfélagið	Mímir	Haganeshreppi	"
112.	Lestrarfélag	Holtshrepps	Holtshreppi	"

113.	Lestrarfélag	Grimseyinga	Grimsey	Eyf.
114.	"	Svarfaðardalshrepps	Svarfaðardalshreppi	"
115.	Bókasafn	Dalvíkur	Dalvík	"
116.	"	Árskógsstrandar	Árskógsstrandarhreppi	"
117.	"	Hríseyjar	Hrísey	"
118.	Lestrarfélag	Arnarneshrepps	Arnarneshreppi	"
119.	"	Fram-Hörgdæla	Skriðuhreppi	"
120.	"	Öxndæla	Öxnadalshreppi	"
121.	"	Glæsibæjarsóknar	Glæsibæjarhreppi	"
122.	"	Glerárþorps	"	"
123.	"	Þelamerkur	"	"
124.	Lestrarfélagið	Mímir	Hrafnagilshreppi	"
125.	Lestrarfélag	Hólasóknar	Saurbæjarhreppi	"
126.	Bókasafn	Saurbæjarhrepps	"	"
127.	Lestrarfélag	Munkaþverársóknar	Öngulsstaðahreppi	"
128.	"	Kaupangssóknar	"	"
129.	"	Svalbarðsstrandar	Svalbarðsstr.hreppi	S.-Þing.
130.	Bókasafn	Grytubakkahrepps	Grytubakkahreppi	"
131.	Lestrarfélag	Hálshrepps	Hálshreppi	"
132.	"	Flateyjarhrepps	Flatey	"
133.	"	Kinnunga	Ljósavatnshreppi	"
134.	"	Ljósveitninga	Bárðdælahreppi	"
135.	"	Lundarbrekkusóknar	"	"
136.	"	Mývetninga	Skútustaðahreppi	"
137.	"	Reykdæla	Reykdælahreppi	"
138.	Bókafélag	Laxdæla	"	"
139.	Bókasafn	Aðaldæla	Aðaldælahreppi	"
140.	Lestrarfélag	Tjörnesinga	Tjörneshreppi	"
141.	"	Reykhverfinga	Reykjahreppi	"
142.	"	Keldhverfinga	Kelduneshreppi	N.-Þing.
143.	Bókasafn	Öxfirðinga	Öxarfjarðahreppi	"
144.	Lestrarfélag	Fjallahrepps	Fjallahreppi	"
145.	"	Raufarhafnar	Presthólahreppi	"
146.	"	Vestur-Sléttunga	"	"
147.	"	Núpsveitunga	"	"
148.	"	Útbæinga	"	"
149.	"	Þistilfjarðar	Svalbarðshreppi	"
150.	"	Þórshafnar	Þórshöfn	"
151.	Lestrarfélagið	Tilraun	Skeggjastaðahreppi	N.-Múl.

152.	Bókasafn	Vopnafjarðarhrepps	Vopnafirði	N.-Múl.
153.	"	Hlíðarhrepps	Hlíðarhreppi	"
154.	"	Tunguhrepps	Tunguhreppi	"
155.	"	Fellahrepps	Fellahreppi	"
156.	"	Fljótsdalshrepps	Fljótsdalshreppi	"
157.	Lestrarfélag	Hjaltastaðahrepps	Hjaltastaðahreppi	"
158.	"	Borgarfjarðar	Borgarfjarðarhreppi	"
159.	Bókasafn	Seyðisfjarðarhrepps	Seyðisfjarðarhreppi	"
160.	"	Skriðdæla	Skriðdalshreppi	S.-Múl.
161.	"	Samvirkjafél.Eiðabinghár	Eiðahreppi	"
162.	Lestrarfélag	Mjófirðinga	Mjóafjarðarhreppi	"
163.	Bókasafn	U.M.F. Egill Rauði	Norðfjarðarhreppi	"
164.	"	Eskifjarðar	Eskifjarðarhreppi	"
165.	"	Búðareyrar	Reyðarfjarðarhreppi	"
166.	Lestrarfélag	Fáskrúðsfjarðarhrp.	Fáskrúðsfjarðarhreppi	"
167.	Bókasafn	Búðahrepps	Búðum í Fáskrúðsfirði	"
168.	Lestrarfélag	Stöðfirðinga	Stöðvarfjarðarhreppi	"
169.	"	Breiðdæla	Breiðdalshreppi	"
170.	Bókasafn	Beruneshrepps	Beruneshreppi	"
171.	Lestrarfélag	Álftfirðinga	Geithellnahreppi	"
172.	Bókasafn	Djúpavogs	Djúpavogi	"
173.	"	Bæjarhrepps	Bæjarhreppi	A.-Skaft.
174.	"	Nesjahrepps	Nesjahreppi	"
175.	"	Hafnarhrepps	Höfn í Hornafirði	"
176.	Lestrarfélag	Mýrahrepps	Mýrahreppi	"
177.	"	Suðursveitar	Borgarhafnarhreppi	"
178.	Bókasafn	Hofshrepps	Hofshreppi	"
179.	"	U. M. F. Ósk	Hörgslandshreppi	V.-Skaft.
180.	"	" Óðinn	"	"
181.	"	" Ármann	Kirkjubæjarhreppi	"
182.	"	Sigyn	Leiðvallahreppi	"
183.	"	U. M. F. Svanurinn	Álftavershreppi	"
184.	"	" Bláfjall	Skaftártunguhreppi	"
185.	"	Reynis-& Deildarársk.hv.	Hvammshreppi	"
186.	"	Austur-Eyjafjalla	A.-Eyjafjallahreppi	Rang.
187.	"	Ásólfsskálasóknar	V.-Eyjafjallahreppi	"
188.	"	Stóra-Dalssóknar	"	"
189.	Lestrarfélag	Austur-Landeyja	A.-Landeyjahreppi	"
190.	"	Vestur-Landeyja	V.-Landeyjahreppi	"

191. Lestrarfélag Hvolshrepps	Hvolshreppi	Rang.
192. Bókasafn Rangárvallahrepps	Rangárvallahreppi	"
193. Lestrarfél. Sæmundur fróði	Hellu, Rangárvallahrp.	"
194. Lestrarfélag Landmanna	Landmannahreppi	"
195. Bókasafn U.M.F. Ingólfur	Holtahreppi	"
196. " " Ásahrepps	Ásahreppi	"
197. Lestrarfélagið Þörf	Djúpárhreppi	"
198. Bókasafn U. M. F. Samhygð	Gaulverjabæjarhreppi	Árn.
199. " Stokkseyrar	Stokkseyri	"
200. " U. M. F. Eyrarbakka	Eyrarbyggahreppi	"
201. Bókasafnið á Selfossi	Selfossi	"
202. Lestrarfélagið Baldur	Hraungerðishreppi	"
203. Lestrarfélag Villingaholtshrepps	Villingaholtshreppi	"
204. " Skeiðamanna	Skeiðahreppi	"
205. " Gnúpverja	Gnúpverjahreppi	"
206. Bókasafn Hrunasóknar	Hrunamannahreppi	"
207. Lestrarfélag U. M. F. Hvöt	Grímsneshreppi	"
208. Bókasafnið í Hveragerði	Ölfushreppi	"
209. Lestrarfélag Selvogs	Selvogshreppi	"

S k r á

yfir lestrarfélög og bókasöfn, sem hafa ekki sent fræðslumálaskrifstofunni skýrslur allmörg síðustu ár og eru því ekki talin með starfandi félögum 1/1. 1954.

1. Lestrarfélag Seltirninga	Seltjarnarnesi	Kjós.
2. Bókasafn Staðarsveitar	Staðarsveit	Snæf.
3. Lestrarfélag U.M.F. Trausti	Breiðuvíkurehreppi	"
4. Bókasafn Ólafsvíkur	Ólafsvík	"
5. Lestrarfélag Ögurhrepps	Ögurhreppi	N.-Ís.
6. Lestrarfélag Vatnsfjarðarsveitar	Reykjafjarðahreppi	"
7. Bókasafn Nauteyrarhrepps	Nauteyrarhreppi	"
8. Lestrarfélag Sæbóls	Sléttuhreppi	"
9. Lestrarfélag Hesteyrar	"	"
10. Bókasafn Vallahrepps	Vallahreppi	S.-Múl.
11. " U.M.F. Árvakur	Dyrhólahreppi	V.-Skaft.
12. Lestrarfélagið Framtíðin	Djúpárhreppi	Rang.
13. Bókasafn U.M.F. Biskupstungna	Biskupstungnahreppi	Árn.
14. Lestrarfélag U.M.F. Laugdæla	Laugardalshreppi	"
15. " Þingvallahrepps	Þingvallahreppi	"
16. " Grafningshrepps	Grafningshreppi	"

Hamingjuóskir
og heillakveðjur,
virðingarkerki
og vinarhót,
ornúðu huga
og hjarta snertu.
Þakkið flyt eg
af þels míns röt.

Þ. J. Haera

Bonn. Bundeshaus

KASSEL
KASSEL

W. Lönnsmälaráskvera
Bjarni Benediktsson
Amankveði

Reykjavík
19 Island.

essel, Niederollendorf b. Bonn - Nr. K 4/1143

Bonn, 30.8.1953.

Gleður áskemmta!

Þú ert 26 ungu sjálfstæðismannur
sem staddur ert í Bonn á ferð
síni um Vestur-Þýskaland,
sendu þou sína bestu kveðjur.

Guðm. H. Guðssonur